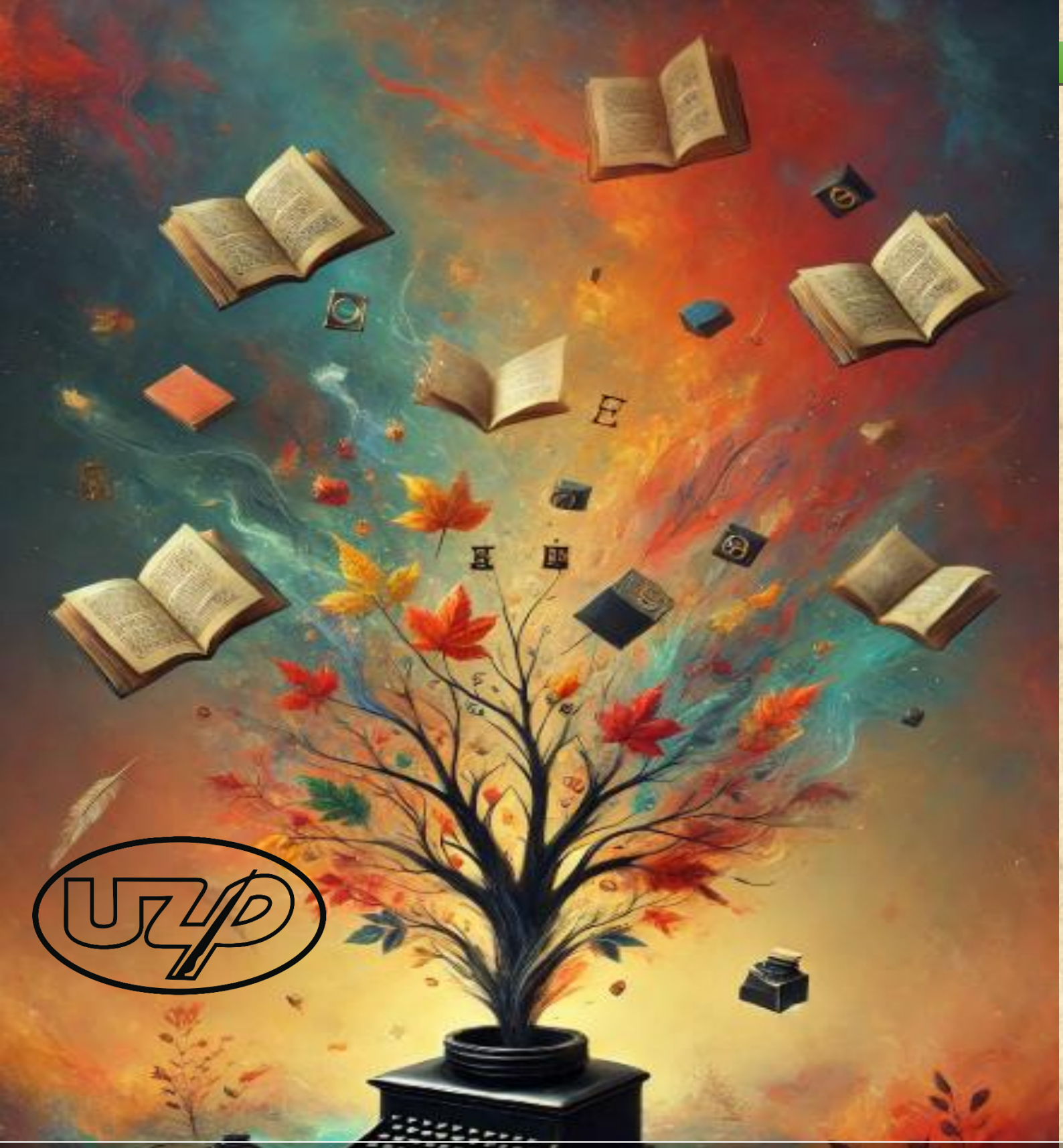

Condeierul diasporei

APARE SUB EGIDA

UNIUNII
ZIARIȘTILOR PROFESIONIȘTI
DIN ROMÂNIA

ANUL VII NR.32 Decembrie 2025

revistă de cultură și atitudine
cu apariție trimestrială

ISSN 2709-1406 ISSN – L 2709-1406

„Non multa sed multum.” – „Klein und fein.”
Revista aceasta nu umple pagini, ci aprinde sensuri.

În acest număr :

Daniela Gumann 3
Iiurie Brașoveanu 5
Lucia Pătrașcu.....9
Adrian Erbiceanu 12
Virginia Chiriac.....14
Marian Nencescu 16
Antonela Stoica.....18
Daniel Onaca 20
Elena Munteanu 21
Pr. Ionel Rusu 22
Floare R. Candea 23
Coriolan Păunescu 27
Lucreția Berzintu 28
Nicolae Nicoară Horia 31
Carina A. Baba 32
Cătălin Negoiță 36
Roxana Răcoreanu Lupoae ...38
Anton Ilica 40
Lidia Popa 42
Sterian Vicol 43
Talida Teodoreanu.....44
Simona Prilogan.....47
Daniel Ernestina 49
Iosefina Schirger 51
Petronela Angheluță.....56
Emanuel Pope 59

Contact:
http://scriitoriromaniaustria.ro/
Email: contact.asra2018@gmail.com
Facebook:
asociatia.scriitorilor.romani.din.austria/
Telefon: 004369910423466 sau
0040770430525

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate sub semnătura proprie.

Condeierul diasporei

REVISTA
Asociației Scriitorilor Români din Austria
Anul VII, Nr.32
Director fondator: Daniela Gumann
Lector: Dan Toma Dulciu
Senior editor: Gheorghe Stroia

Redactori:
Prof. **Florica Ranta Cândea**
Prof. Univ.Dr. **Anton ILICA**
conf.univ.dr.**Cătălin Negoiță**
col(r)dr.ing.**Constantin AVĂDANEI**
Tehnoredactor:
ing. **Constantin Gumann**
Colaboratori externi:
Lidia Popa – poetă (Italia)
Antonela Stoica – poetă (Germania)
Liliana Popa – poetă (România)
Bristena Georgiana Mantu – poetă (Anglia)

Revistă trimestrială de literatură

Fondată la Salzburg în anul 2018

Decembrie –
luna în care cultura își așază lumina pe umerii noștri

Există luni care vin și trec ca niște străini grăbiți, cu paltonul fluturând și umbrele pregătite. Și există decembrie: luna care nu se mulțumește să ne salute, ci ne ia de mână, ne așază la masă, ne privește în ochi și ne rostește numele cu o gravitate blândă.

Decembrie nu e doar o închidere de an — e un ritual cultural, un fel de a ne lua temperatura sufletului după toate verile, toamnele și primăverile pe care le-am trăit. E o lună a memoriei colective, a felului în care popoarele înstrăinate sau risipite în diaspora se întorc, măcar prin gânduri, în satul copilăriei, în casa de odinioară, în limba care i-a crescut.

În fiecare decembrie, cultura devine mai sonoră. Ca și cum ar simți frigul lumii și ar ieși în stradă, îmbrăcată într-un palton vechi, dar nobil, ca să ne aducă aminte cine suntem.

Despre cultură se vorbește uneori prea tehnic, ca despre o statistică sau o anexă la buget. Dar în esență, cultura este un gest simplu: aprinderea unei lumânări în întuneric.

E lumina care nu arde, ci încălzește.
E limba în care te îndrăgostești.
E cartea pe care o deschizi când nu mai știi încotro mergi.
E cântecul care îți pune lacrimi în ochi fără să îți ceară voie.

Cultura e acel fel de a fi care nu dispare, chiar dacă oamenii pleacă din țară, chiar dacă istoria strigă prea tare, chiar dacă lumea se schimbă din oră în oră. E o patrie portabilă pe care o poți duce cu tine oriunde, fără viză și fără aprobări.

Iar în decembrie, lumânarea culturii pâlpâie cu o forță aparte. Probabil pentru că întunericul e mai dens, iar oamenii mai fragili. Sau poate pentru că avem, în mod instinctiv, nevoie de povești ca să închidem un an și să deschidem altul.

În diaspora, decembrie nu e o lună, e un drum. Un drum către trecut, către dor, către identitate. Cei plecați își duc cultura în valize invizibile: în rețete, în expresii, în felul în care bat în geam când intră la cineva, în felul în care își salută vecinii sau își țin promisiunile.

În decembrie, aceste valize se deschid. Oamenii povestesc. Își aduc aminte. Își caută originea nu din obligație, ci din nevoia aceea profund umană de a nu fi singuri între cadre de aeroport și orașe străine. Cultura, în astfel de momente, devine ultimul fir care îi leagă de acasă. Un fir subțire, dar imposibil de rupt.

Iar Revista *Condeierul Diasporei* este tocmai acest fir: o punte între cei plecați și cei rămași, între poveste și fapt, între lumea largă și România care îi așteaptă mereu la aceeași masă simbolică. Fiecare articol, fiecare poezie, fiecare portret de scriitor devine o felie de lumină.

Pentru că în decembrie tragem linie. Ne evaluăm tăcerile, reușitele, pierderile. Și oricât de pragmatici am fi, decembrie tot ne înmoaie marginile.

Și atunci, cultura vine ca un ghid:

• ca o carte care te ajută să înțelegi ce ai trăit,

• ca o poezie care îți așază emoțiile în ordine,

• ca un editorial care îți spune ceea ce nu ai avut curajul să îți spui singur,

• ca o piesă muzicală ce transformă regretul în speranță.

Cultura, în decembrie, devine terapeutică. Îți arată că timpul trece, dar sensul rămâne dacă îl cauți. Că emoțiile sunt universale, chiar dacă drumurile sunt diferite. Că există un loc în care totul capătă formă și logică, iar acel loc poartă numele de cultură.

Această revistă nu e un simplu proiect editorial. E o confirmare: diaspora românească nu e tăcută, nu e uitată, nu e ruptă de rădăcini. Dimpotrivă — scrie, compune, creează, păstrează. Are voce, memorie și demnitate culturală.

Începem acest număr ca pe o fereastră deschisă spre lumină.

Ca pe o invitație la introspecție și la bucurie. Ca pe o șansă de a ne reaminti că, dincolo de distanțe, suntem parte din aceeași poveste, scrisă în aceeași limbă, cu aceeași cerneală a inimii.

Că în fiecare român din diaspora există un decembrie permanent: un dor cald, un timp al reîntoarcerii, un loc din care pornește mereu lumina.

Dacă ar fi să aleg o imagine pentru cultura română în decembrie, ar fi aceasta: un copac bătrân, îmbrăcat în zăpadă, care nu se teme de frig pentru că știe că poartă în el seva primăverii.

Așa suntem și noi. Așa e cultura noastră. Și așa începe acest nou număr al *Condeierului Diasporei*: cu un decembrie cald în mijlocul iernii, cu lumină în loc de umbre și cu o promisiune blândă — aceea că, indiferent unde ne aflăm, cultura ne ține împreună.

Daniela Gumann

Iurie Brașoveanu - Versuri

ITALIA, UNIVERSUL ARTEI
Autor: Iurie Brașoveanu
(Republica Moldova)

1. Simbol iconic al grandoarei Romei,
Un ,,Axis-Mundi"-ntre Pământ și Cer,
A depășit stingher amarul carmei…
Oraș ce a trecut prin foc și ger.

2. Și Piața lui Traian din Roma,
În maniera lui Apolodor,
Făcută-n viziuni imperiale,
Reflectă-n ea un Univers de dor.

3. Cisternone Romano-i o putere,
Sfidează o tăcere din trecut.
Chiar timpu-a moștenit-o ca avere,
Iar ani în ea din mers s-au reținut.

4. Pompeiul cu-n ciulin și decumane
A fost în al Vezuviului foc.
El a văzut cum ard lacrimi umane
Și vremea lui a-nmărmurit pe loc.

5. Veneția, pe apele lagunei,
Stă pe piloni din lemnul de arin.
Reflectă cerul la lumina Lunii,
În care tainele cerești se-nchid.

6. Asinaria Porta-i un vestigiu
Al zidurilor Aurelian.
Este rămas-al timpului solfegiu,
Un Univers sublim italian.

*

7. Simbol măreț a-nțelepciunii,
Al lumii centru cultural,
Italia - nimbul cununii,
Pământul l-a făcut astral.

8. Sute de ani în irodare
Sfârșitul Romei au făcut.
Dar exista cu a ei amploare,
Prin Bizantin, pân-a căzut.

9. În Mica Eră Glaciară
S-a stins Imperiul Roman,
Doar vremea singură văzuse
Cum totul s-a distrus în van.

10. Iar umbrele din ,,Esfumado",
Subtile-aproape ca un fum,
Cu linia lui Leonardo
În artă-și fac sublimul drum.

11. Voi mă cunoașteți Mona Lisa,
Dar eu sunt Lisa Gherardini.
Găsit-am fost după culisa
Misterului din florentini.

12. Creația lui Botticelli
Ce sta în Flora fără nume
A fost numită de Vasari
Și Primăvar-o știe-o lume.

13. Statuia lui David frumoasă,
Cu ochii ce privesc în veac,
Într-o figură maiestuoasă
E ca balsamul unui leac.

14. Stă în Cappella Sansevero
,,Eliberarea" - un Paradis.
I-a lui Francesco Gueirolo,
O capodoperă de vis.

15. Palazzo Te, în eleganță,
Este un cufăr de comori.
Giulio Romano-n relevanță
I-a dat nuanțe de valori.

16. Clivus Scauli - străzi romane
Sunt drumul vremurilor vechi.
Arcadele, oglinzi de strane,
Reflectă-n ele ani străvechi.

17. Construcția Căii Apiene,
În combinații de pietriș,
Urca spre-a stelelor Lactee
Cu strălucirea-i din prundiș.

18. Și ,,Carul din Monteleone",
De fildeș cu nuanțe-n roz,
Sunt ale artelor filoane
Cu-Ahile galopând în bronz.

19. Anagni-a fost o diocеză
A patru papi, originar.
Ramas-a timpului faleză,
Istoriei - un felinar.

20. În glorie și datorie,
Onoarea de centurion
Era o Sfântă Ctitorie
Cu Stema în medalion.

21. Trecultul demn îl onorează
Pe Împaratul Hadrian.
Stă în Castelul Sant'Angelo
Cu faima lui din an în an.

22. Minerva Medica din Roma,
Din veacul când era Valens,
Punea în centru axioma
Fiind al timpului consens.

23. Mausoleu în Campus Marcius,
Cu Tiberius și Germanicus,
Caligula, Agrippa, Claudius
Își are odihn-aici și-Augustus.

24. A rămas în vreme un pilon
Lumină dintr-un stins apus,
Poreclit ,,al doilea Xenofon"
Lucius Flavius Arrianus.

25. Frumos Domus Tiberiana
Ce stă pe dealul Palatin,
E-o reședință-imperială
La care vremuri se închin.

26. Și conceput a fost de Nero
Încă din timpurile vechi.
Un fascinant Palazzo Vero
Plin de relicvele străvechi.

27. Iar Panteonul de la Roma
E din beton, dar nearmat.
Misterul lui e-n axioma
Că-n veacuri nu a fost surpat.

28. Cu varul stins și-apa de mare,
Făceau cristal tobermorit.
Era o ,,autovindecare"
Cu mineralul phillipsit.

29. Mormântul Scala din
Staglieno,
E-un cal c-o fată-n vânt zburând.
Ea strigă vieții: ,,Tu, revino
Și îți voi fi al stelei cânt!"

30. În inima Toscanei blânde,
Cu Siena-ncremenită-n nimb,
Sunt trei coline în ,,bottini"
Cu apa transportată-n timp.

31.Turnului înclinat din Pisa
Pe-un sol de-argilă compactat,
Lui i se-nchină și eclipsa,
Nici la cutremur n-a cedat!

32. Columna lui Traian astrală
Basorelief frumos sculptat,
Și semănând cu o spirală,
De-asupra Romei s-a-nălțat.

33. Șapte coline-n linii drepte
Țin Roma-n veacuri ce-au trecut.
Și-a înălțat prin vremuri trepte,
Pământu-n cer a prefăcut.

34. Italia - nimbul cununii,
Pământul l-a făcut astral.
Simbol măreț a-nțelepciunii,
Al lumii centru cultural.

ITALIA, L'UNIVERSO DELL'ARTE
Autore: Iurie Brașoveanu
(Repubblica Moldova)

1. Simbolo iconico della
grandezza di Roma,
Un "Axis-Mundi" tra Terra e Cielo,
Superò l'amarezza del destino...
Una città passata tra fuoco e
gelo.

2. Piazza Traiana a Roma,
Alla maniera di Apollodoro
Ricca di visioni imperiali,
Riflette in sé visioni universali.

3. Il Cisternone Romano è una
potenza,
Sfida il silenzio del passato.
Persino il tempo l'ha ereditato
come patrimonio,
E gli anni nel loro cammino sono
stati in esso conservati.

4. Pompei con cardi e decumani
E' stato nel fuoco del Vesuvio.
Vide come bruciano le lacrime
umane
E il suo tempo fu fermato
all'istante.

5. Venezia, sulle acque della laguna,
Si erge su pilastri in legno d'ontano.
Riflette il cielo al chiar di luna,
In cui si chiudono i misteri celesti.

6. Porta Asinaria, vestigia
Delle mura aureliane
È un leggero solfeggio del tempo
Un sublime universo italiano.
*
7. Simbolo grandioso di saggezza.
Al mondo Centro Culturale,
Italia, aureola di una corona
Ha reso la terra astrale.

8. Centinaia di anni in decadenza
La fine di Roma hanno causato.
Ma la città esisteva ancora con la sua ampiezza
Attraverso Bisanzio, finché non è calata.

9. Nella piccola era glaciale medioevale
Si spense L'impero Romano.
Soltanto il tempo vide
Come tutto fu distrutto invano.

10. E le ombre dello "Sfumato",
Sottili come quelle del fumo
Con il tocco di Leonardo
Fanno in arte il loro sublime cammino.

11. Voi mi conoscete come Monna Lisa,
Ma io sono Lisa Gherardini.
Sono stata trovata dietro le quinte
Nel mistero dei fiorentini.

12. La creazione di Botticelli,
Che si trova in Flora senza nome,
È stata nominata da Vasari
E la Primavera diventò nota al mondo.

13. La bella statua di David,
Dagli occhi che guardano l'eternità
È una figura grandiosa
Che ti protegge con la sua maestà.

14. Si trova nella Cappella Sansevero
La "Liberazione" - un Paradiso.
Appartiene a Francesco Gueirolo,
Un capolavoro di un artista.

15. L'elegante Palazzo Te a Mantova:
È uno scrigno di tesori.
Giulio Romano in rilevanza
Li ha dato tonalità di valori.

16. Clivus Scauli - Strade romane
Sono la via dei tempi antichi.
Le arcate, specchi dei luoghi sacri,
riflettono in essi gli anni vetusti.

17. La costruzione della Via Appia,
Dal miscuglio di pietra lavica,
Sale verso le stelle sulla via Lattea,
Regina viarum con la sua traccia unica.

18. E "Il carro di Monteleone",
D'avorio con sfumature rosate,
Sono venature delle arti
In bronzo con Achille al galoppo.

19. Anagni, diocesi
La città dei quattro papi.
È rimasta la scogliera del tempo:
Nella storia un fanale acceso.

20. Nella gloria e nel dovere,
L'onore di un centurione
Era un Santo Mondo
Con il blasone nel medaglione.

21. Il passato onora degnamente l'imperatore Adriano
Egli si erge a Castel Sant'Angelo
Con la sua fama di anno in anno

22. Minerva Medica di Roma, tempio
Dai tempi dell'Imperatore Valente.
Collocava al centro l'assioma
Nel consenso dell'epoca esistente.

23. Il mausoleo di Campo Marzio:
In esso riposano Tiberio, Germanico,
Caligola, Agrippa, Claudio
Ed anche Augusto.

24. È rimasto da tempo un pilone
Di luce in un tramonto spento:
Chiamato anche "il secondo Senofonte."
Lucio Flavio Arriano.

25. La bellissima Domus Tiberiana
Che si trova sul colle Palatino,
È una residenza imperiale
Alla quale i secoli chinano la fronte.

26. E stato progettato da Nero
Fin dai tempi remoti.
Un affascinante Palazzo Vero
Ricco di antichi vestigi.

27. E il Pantheon di Roma
Edificato in calcestruzzo, ma non armato.
Il suo mistero è nell'assioma
Dato che da secoli non è mai calato.

28. Da calce spenta e acqua di mare,
Hanno prodotto il cristallo di tobermorite.
Era "autorigenerante"

Con il minerale phillipsite.

29. La tomba della famiglia Scala a Staglieno
C'è un cavallo con una ragazza che vola nell'aria.
Lei grida alla vita: "Tu ritorna.
E sarò il canto della tua stella!"

30. Nel cuore della dolce Toscana,
Siena è rimasta ferma nel suo splendore.
Ci sono tre colline sui "bottini"
Con l'acqua trasportata nel tempo

31. La torre pendente di Pisa
Su un terreno d'argilla compatto,
Ad essa si inchina anche l'eclisse,
Non ha ceduto nemmeno al terremoto.

32. La stupenda Colonna Traiana
Magnifico bassorilievo scolpito,
Somigliante ad una spirale,
Sopra Roma si è innalzata.

33. Sette colli allineati
Reggono la Roma nei secoli passati
Che nel tempo ha innalzato gradini.
La terra in cielo ha trasformato.

34. Italia, aureola di una corona,
Ha reso la terra astrale.
Grande simbolo di saggezza,
Al mondo Centro Culturale.

Autor: Iurie Brașoveanu (Republica Moldova)

Toate drepturile rezervate.
Utilizarea integrală sau parțială a poemelor și fotografiilor publicate este permisă doar cu acordul autorului.

Talida TEODOREANU - TIMPUL NOSTALGIEI

recenzie de Lucia Patrașcu

Avem bucuria de a ne întâlni cu un debut literar în proză, pe care autoarea, o femeie sensibilă și plină de nostalgii, a avut curajul să-l așeze frumos pe coala albă, să-l întocmească într-un volum populat cu amintiri fotografice ale celor dragi, dar și cu lucrări de artă vizuală personale pe copertă și, abia ieșit din tiparniță, să-l trimită în lume, ca pe primul său copil de acest gen. Este dedicat fiului său, Norris.

Volumul de proză „*Timpul nostalgiei*”, semnat de Talida Teodoreanu, Editura *Lucas*, Brăila, 2025, cuprinde o poveste de viață, despre care autoarea spune: „*Mi-am dorit să pot împărtăși cu ceilalți o parte din clipele trăite de mine în perioada cea mai inocentă și binecuvântată din cadrul natural oferit de plaiurile dobrogene*.” Deci, este o carte autobiografică, în care autoarea povestește, în felul său, cu aplomb, întâmplări din copilăria sa, conduse până la absolvirea liceului și privite cu ochii femeii mature de astăzi, care vede în proprii urmași ceea ce a fost. Și se întreabă ce va fi. Sunt întâmplări reale, aduse la lumina tiparului cu nostalgie, cu dragoste, cu duioșie, fără frivolitatea posibilă, lăsând ludicul să joace șotron cu acele vremuri, ca într-un adăpost pentru copilărie.

Toată lumea știe că, în scriere, timpul trăirii diferă de timpul mărturisirii, de aceea nu este curios că într-o astfel de confesiune curată fiecare își păstrează autenticitatea și amintirile se tranformă într-o poveste frumoasă. De aceea, este admirabil să strălucească un strop de amintire, să te caute, să te găsească și să-ți deschidă apetitul pentru alte drumuri. În felul acesta, a luat naștere această carte ce se întoarce la rădăcini, pornind de la bunica maternă Dorica. Acțiunea ei parcurge o bună perioadă de timp, desfășurată până la finalizarea liceului autoarei, de fapt, de la bunici și străbunici, cu lumea lor, din care a odrăslit lumea viitoarei scriitoare Talida Teodoreanu. Oameni și locuri… Amintiri, rememorări și revelații… Întâmplări și întâmplări…

Toată cartea poate părea un portret, prin care autoarea își pune la adăpost amintirile.

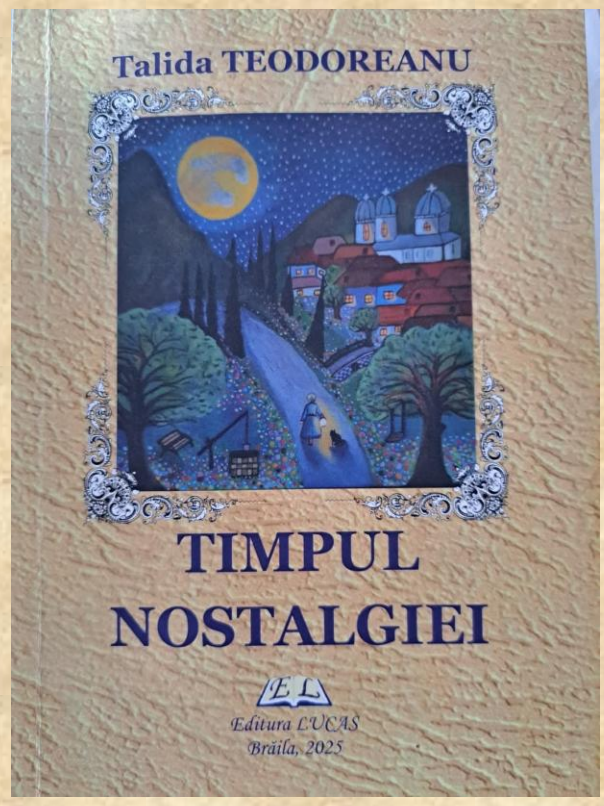
Portretul unei copile, care trăiește în sufletul unei femei într-o maturitate îndeplinită abia acum, cînd rememorările se așază într-o cunună prețioasă, ce merită a fi împodobită cu reflecțiile înțelepte acumulate din neam, înflorite în duioșia sufletului și pregătite pentru a fi transmise astfel urmașilor. Portretul bunicii Dorica, ca personaj principal, incontestabil, este cel în jurul căreia s-au țesut toate experiențele afective, cognitive, pe care le trăiește nepoțica, o copilă mereu atentă, mereu interesată și mereu empatică. Receptivă la relațiile de familie, la bunul simț și la atitudinea generoasă, pe care și le însușește definitiv. Și cu o memorie afectivă bogată, fidelă și profundă.

Acest volum de proză este un interesant debut literar, cu care scriitoarea Talida Teodoreanu, brăileană prin adopție, plimbă atenția cititorilor prin mirificul ținut dobrogean, plin de istorie veche. Tot ceea ce se întâmplă în această carte (joaca frumoasă a nepoților, boroboațele, pe care mintea lor neastâmpărată le născocește, …) capătă farmecul unor povestiri năzdrăvane, în care, uneori, neașteptatul se împletește cu ilogicul. Și, totuși, acesta este farmecul unei copilării trăite din plin!

Cine este, de fapt, Talida Marilena Teodoreanu? O scriitoare debutantă, care-și invită cititorii în lumea mirifică a copilăriei sale. O memorialistă, în felul său, care aduce chipurile strămoșilor săi, ce ne privesc senini și demni din paginile cărții, ca dintr-un tablou de familie.

Încet- încet, aflăm că Talida Teodoreanu este un nume, care, prin acest prim volum de proză, cu care debutează hotărât, se va adăuga, cu siguranță, lumii scriitorilor brăileni contemporani. Unii cititori vor spune: *Ce mare noutate*? La fel, și unii condeieri: *Toți avem amintiri din copilărie… Toți trăim cu ele și toți apelăm la ele, atunci când viața ne dă răgazul să le scoatem la lumina soarelui, să le scuturăm puțin de colbul trecutului, să le lăsăm să strălucească, iar și iar, în viața noastră. Ca o regăsire plină de bucurie, … ca o mântuire!*

Este adevărat!... Dar o memorie specială, pe care un copil de nici cinci ani o aduce nealterată în coșul cu amintiri al adultului de mai târziu, nu poate decât să impresioneze cititorul. Sigur că

micile repere geografice și istorice ale locurilor natale, ca niște minimonografii (Babadag, Tulcea, de exemplu!) au putut fi reconstituite și mai târziu. Însă, trăirile personale acumulate în acea perioadă au autenticitatea și prospețimea faptului petrecut azi. De exemplu, o vizită prelungită de aproape un an, într-un spital, unde este internată bunica Dorica, pe care o îngrijește fiica acesteia, mămica Mariana, pe care o însoțește copila Talida, îi dă acesteia din urmă prilejul cunoașterii unui mediu neașteptat de diversificat, pe care, după atâția ani, autoarea îl prezintă într-o manieră amănunțită și foarte realistă. O prezentare precisă, riguroasă chiar, dar dantelată, ca peste tot în proza sa, cu scântei de metafore, așa cum zăpada imaculată arunca *„scântei de diamante în lumina albastră a Lunii.”* .

În fiecare situație, în care se află copila aceasta, ea se comportă în mod normal. Iar cititorul va remarca atitudinea jovială față de grupul de copii cu care interacționează, ori atitudinea matură, plină de interes, în conversațiile cu cei mari și, nu rareori, concluziile la care ajunge. Dar și faptul prin care admite puterea imaginației ca pe ceva real: îl iubește pe nanul Costică, cel care doar bagă mâna sub pat și este suficient *„să prindă de coadă o poveste*”, pe care i-o spune copilei.

Cititorul nici nu va ști ce să aprecieze mai întâi. Amintirile din copilărie, desenate cu fir de aur în biografia fetei. Sau mjloacele artistice, ce dovedesc o scriere neașteptat de bine conturată. De exemplu, scriitoarea Talida Teeodoreanu, este o adevărată maestră în arta descrierii. Ori că este vorba despre un colț din natură, ori că este vorba despre locuri și oameni. Sensibilă, primește cu sufletul deschis toate imaginile și obiceiurile, le admiră, le înmagazinează în memoria sa selectivă și, uneori, le dăruiește și celorlalți. Despre geamia musulmană, împodobită într-un fel anume, ori ritualurile acestor credincioși, de exemplu. Deaspre grădinița cu flori a bunicii, plină de taine nebănuite de copilă. Despre cerul plin de mistere, cu trimiteri la lecția de astronomie. Despre

castelul Bran. Despre castelul Peleș. Despre un spital, în care a stat mai mult timp. Totul observat cu atenție, născând întrebări, căutând și obținând răspunsuri.

Iar atunci când ființe vii, oameni și animăluțe, ajung în preajma sa, au parte de aceeași atenție specială. Astfel, cititorul află că Maradona, câinele bunicii este credincios și înțelept, iar Chetuța, pisica urâțică, fără coadă, este tare harnică la prins șoareci. Ca să nu mai povestim despre iedul sacrificat. Povești pentru cei mici, dar cu învățăminte și pentru cei mari. Este o carte serioasă și completă din punct de vedere al construcției literare, în care autoarea, ca povestitoare, utilizează, așa cum am arătat, felurite procedee artistice, captând astfel atenția cititorului, pentru a-i transmite tezaurul din sufletul său.

O carte în care autoarea este naratorul subiectiv, se implică afectiv în ceea ce povestește și devine personajul principal. Deci, avem o carte cu amintiri din copilărie. Desi, tematica pare aparent simplă, nu este o literatură pentru copii. Sau, nu, numai. Amestec de istorie, geografie, psihologie, portretistică. O carte bogată în amănunte semnificative, referitoare la viața de zi de zi, cu teme multiple și pe care autoarea le culege cu frenezie din trăistuța cu surprize, în care le-a adunat copila de altădată. O carte cu tentă feminină, nu numai datorită faptului că autoarea este femeie, ci și pentru că totul este scris cu tandrețe, de parcă micuța de atunci îi spune femeii adulte de acum să umble cu gingășie prin doruri și amintiri.

După ce va citi această carte, cititorul va răspunde hotătât*: Da.Talida Teodoreanu este o scriitoare debutantă, care în stilul său propriu, alert și neașteptat de viu, ca într-un tablou de arbore genealogic, aduce în volumul său de proză amintirea moșilor și a bunicilor, a părinților, alături de care copilăria sa a înflorit, păstrând darurile și harurile unui gând bun. Să-și amintească și să povestească și altora. Să scrie*…

Și, iată, scrie!... Scrie frumos!

Nu știu dacă Talida Teodoreanu va continua să scrie (așa a promis!), nici dacă peste ani va reuși să se așeze literar într-un loc geometric propriu. Important este că încearcă și începutul a fost făcut; indiferent de emoțiile oricărui început literar, toți vrem să lăsm umașilor noștri mărturii despre devenirea noastră. Autoarea a îndrăznit și a reușit!

O carte povestită este o bucurie! O carte citită este o încântare! O carte scrisă este un dar literar! Primiți darul, încântați-vă de frumusețea lui, făcând și altora bucuria unei întâlniri rodnice! Merită!

Lucia PĂTRAȘCU

Adrian Erbiceanu - Versuri

Căutare

Îmi cad pe clape notele răzleţe –
Eresuri strecurate prin cuvânt;
Lumina când mă scol îmi dă bineţe,
Dar sunt luat de ape şi de vânt.

Un fel de dănţuire-nvolburată,
Ca vremea care arde în imberbi,
Îmi arde răsuflarea ferecată
De ale clipei otrăvite ierbi.

E valea mea, laguna mea, e marea,
E liniştea ce străjuie cu foc
Speranţele în care desfătarea
Îşi caută şi nu-şi găseşte loc;

E presimţirea mea neîmplinită,
Ori sunt doar nişte jocuri de opal?
E patima ce trage obosită
Ca barca înecatului la mal?

Că tot ce-am căutat în legi nescrise
–Va fi oare cândva să şi găsim? –
Stă în balansul porţilor deschise
Care ne joacă-n rosturi, legitim...

Era pe vremea

Plutea deasupra noastră cer albastru
Ca mările pe care le adun
Călătorind cu fiecare astru
Seara pe urma gândului nebun.

Era pe vremea când scriam poeme
La povestirea frunzelor pe vânt
Ori cârmuind a gândului trireme
Uitând sub noi că exista pământ.

Din gând aterizam direct pe stele
– Câte o stea de fiecare vers
Fidel transcris cu semne infidele
Unindu-ne-n acelaşi Univers...

Era pe vremea când scriam poeme,
Călătorind pe fiecare astru,
Nepricepând că înfloream sub Vreme
Risipa noastră – un ocean albastru.

Iubirea

Iubirea e ca fata ce, sfioasă,
În umbră, ştie pasul să-şi reţină,
Imperturbabilă, tendenţioasă,
Sub revărsarea nudă de lumină.

Din tainice adâncuri suie pură,
Transfigurare de culori spectrale –
O cupă rece să o duci la gură,
Vibrant urcuş de simţuri ancestrale.

Şi-o sorbi adânc, supremă împlinire
A umbrei ce se dăltuie femeie,
C-un meşteşug sortit, în tăinuire,
Să ardă şi perpetuu să scânteie…

Iubirea e ca apa care vine
Cu cât mai multă, cu atât mai iute,
Lăsând în urmă umbre şi lumine

De începuturi încă ne-ncepute.

Mă-ncearcă, uite-aşa

Mă-ncearcă, uite-aşa, un dor de ducă
prin albele zăpezi ce mă-nconjor,
s-alerg prin ele – unică nălucă,
o spumă pe-un tangaj zămislitor;

Mă cere, uite-aşa, o alternanţă –
minuterie pusă pe-un cârlig –
o voce ce mă ţine-n rezonanţă
când fără voie mă surprind că strig;

Mă poartă, uite-aşa, o unduire,
de áripi... presimțindu-le că-mi cresc,
– simptom acut de gravă cumpănire –
între ce vreau şi ce am să găsesc;

Mă prinde, uite-aşa, *"un nu ştiu cine"*,
şi -*"un nu ştiu ce"* m-atrage spre-nserat,
dar glasul tău zvonește viu în mine
şi iar mă-ntorc la poarta ta... și bat...

Atunci

Amurgu-încet se lasă, ori îmi pare,
Interpolând pe ceruri constelaţii…
Pe-alei tremură plopii până-n zare;
Răcoarea-n piept o-absorb cu-adânci nesaţii.

E-o delectare reconfortatoare
De suflete pierdute-n emulaţii
Omniprezente şi consumatoare,
Ca-n nişte inegale ecuaţii...

O noapte vlăguită de-aşteptare
Destramă inutile speculaţii
C-un apetit de cloroformizare
Ce se dezintegrează lent în spaţii...

Pe când, absenţa ta, devoratoare,
M-aruncă-ntr-un ocean de conflagraţii!

Ca salcia

Prin sălcii vântul se frământă,
La nesfârşit fixându-şi straiul
Ca fata, ce de mijloc frântă,
Îşi bate rufele cu maiul.

Deposedat, se-mpleticeşte
În propria-i intimitate,
Ca fata ce, pălind, roşeşte,
C-o prinzi cu poale suflecate.

Ca salcia ce nu mai scapă
De vânt, prin vânturi despletită,
Stă fata, pân' la brâu în apă,
Şi mă tot duce în ispită...

La hotarul dintre vise

La hotarul dintre vise,
unde nimeni nu-i stăpân,
vorbele rămân nescrise:
Mi le-auzi când ţi le-ngân?

Inocenţa – ce desparte
adevărul de minciuni –
oare cui îi ţine parte
când mă cerţi, când mă îmbuni?

Printre mreje tributare
visul se prăvale sec –
reazăm gândurilor rare.
Eu cu cine mă petrec?

Neînvins, dijmuitorul
stânge brume pe arac,
ferecând în vise dorul…
Ce mi-a mai rămas să fac?

Adrian Erbiceanu - Montréal, Canada

Adrian Zăinescu - „PE CÂMP CU INUL ALBASTRU”

Poetul Adrian Zăinescu face parte din categoria autorilor capabili să ridice la rang de artă, sugestia banală a faptului mărunt cotidian, completându-i frumusețea prin retorica imaginației sale debordante. Volumul de versuri „Pe câmp cu inul albastru”, Editura Centrului Cultural „Dunărea de Jos”, Galați, 2024, pune în evidență abilitatea sa de a multiplica unghiurile de receptare a realității și talentul său excepțional de a asambla propriile sentimente, senzaţii și trăiri, în textura unui discurs liric coerent, cu miză majoră pe crearea unui univers ficțional, impresionant prin amplitudinile sale semnificative.

Fiecare poem este o filă din istoria recentă a unei generații dezabuzate de neputința acestui secol de a se dezice de toate erorile trecutului. Asistăm la o rotire în loc a timpului, stagnat într-o băltire anchilozantă a lucrurilor repetitive, un *„deja vu”,* în care individul își pierde identitatea, acționând „robotic” între *„sporii acestui mucegai/ care-i colonizează acum/toate gândurile,/toate dorințele,/ toate idealurile,/forțându-i zâmbetul/să-și caute fericirea/ în altcineva”.(„saprofit”)*

Adrian Zăinescu este un poet cerebral, făcându-se cunoscut drept creatorul unui univers liric autentic, generat de șlefuirea îndelung chibzuită a materialului lexical, în retortele unui imaginar poetic cu ascensiuni uimitoare în zona transcendentului existenţei umane. Hrănită de un puternic filon intelectual, poezia sa se remarcă prin sobrietatea stilului, fără excese și aglomerări de tropi şi imagini ornante, excelând în limpezimea și puritatea limbajului poetic. Simplitatea comunicării este o opţiune asumată cu bună știință de poet, deoarece îi asigură un control absolut asupra proprietății cuvintelor.

Cititorul va identifica în aceste poeme, fragmente unitare dintr-o poveste de viață personală, diseminată aleatoriu pe fluxul memoriei, în secvenţe decupate din realitate, cu decoruri monocolore sau chipuri familiare. Ca orice mare poet, Adrian Zăinescu este preocupat de descifrarea misterelor abisului existențial, într-o serie de creații impregnate de o puternică notă meditativă. Durerea dispariției mamei este o sursă de profunde reflecţii şi reverii pe marginea unor amintiri, care reînvie cu acurateţe timpul fericit al copilăriei:*„Dimineața asta/ se făcea/ că eram mic,/mic de tot,/în brațele mamei,/„pe câmp cu inul albastru”/cum scria/ pe spatele/ primei mele fotografii.// Și parcă auzeam/ vântul cald/ cum bate/ pe la urechile mele/ prinse în căciulița albă/strânsă cu grijă/ sub bărbie.// Iar lanul/ era alb-negru,/ întocmai ca-n poză,/ numai mama/ mă privea/ cu o dragoste colorată,/ puzderie de culori/ coborând din privirea ei/ și căzând peste mine.”(„pe câmp cu inul albastru”)*

Volumul de față este oglinda elocventă a lumii prezente, care agonizează sub avalanșa numeroaselor schimbări catastrofale. Viața, *„ca erupția Vezuviului”,* deturnează firescul existențial înt-o cursă nebună, în care oamenii se aliniază mecanic, îndepărtându-se tot mai mult de sensul inițial al rostului lor pe pământ:*Viața a venit peste noi/ ca erupția Vezuviului,/ gonindu-ne pe toți/ din casa părintească,/ pârjolindu-ne amintirile/ și sufocându-ne/ cu fel de fel de probleme/ care ne chircesc sub greutatea lor,/ întocmai ca pe locuitorii pompeiului. Și întocmai ca ei,/ nici noi nu dăm bir cu fugiții/ când simțim că ne fuge/ pământul de sub picioare,/ ci rezistăm aici/ până la ultima suflare,/ cu ochii la cer, în așteptarea/ unui semn de acolo./ Târziu, după noi,/ cineva va găsi/ scrijelit pe peretele/ care ne-a separat odată/ viața de moarte:/ „memento vivere”.(„pompeii)*

Lirica acestui volum este străbătută de la un capăt la altul de un fior indicibil de melancolie, însoțind în surdină o serie de trăiri complexe de apatie și de scepticism. Confruntarea eului auctorial cu realitatea deconcertantă este izvorul unei stări permanente de nesiguranță și de neîmplinire: *„pe pământul acesta,/ cu atât mai tare/ ne tremură picioarele,/ și, de la atâta întuneric,/ne dor deja încheieturile/ abia de mai putem ține/ cârma dreaptă/ în așteptarea ramurii / de măslin.”(„arcă”)*

„Singur printre poeți”, cum ar fi spus Marin Sorescu, Adrian Zăinescu este o voce inconfundabilă în peisajul eteroclit al liricii actuale, prin calitatea mesajului artistic al operei sale, cât și prin originalitatea tonului și noutatea formulei estetice abordate.

Prof Virginia Dimofte-Chiriac

Eminescianismul, azi

Prof.univ.dr. Marian Nencescu

La 175 de ani de la nașterea Poetului Național constatăm că suntem încă departe de a-i descifra pe deplin „universalitatea”, asta în ciuda unor mărturii temeinice venite din partea mai multor generații de cărturari autohtoni, în primul rând, dar și străini, deopotrivă. Dificultatea principală pornește și de la faptul că, nescriind într-o limbă de largă circulație, Eminescu este cvasi-intraductibil. Cum altfel putem interpreta imposibilitatea echivalării, măcar cu aproximație, a sensului unor cuvinte „cheie” din creația sa lirică, termeni ce par mai degrabă filosofici, nu simple cuvinte ori sintagme semantice. Ce înțeles au pentru o persoană din afara arealului lingvistic românesc termeni precum: dor, jale (dulce), noroc, dezmărginire, iar lista ar putea continua? Mergând pe acesată cale, nu putem decât să-i dăm dreptate lui Tudor Arghezi care, într-un text din 1943, spunea că: „Eminescu e universal mai degrabă, pentru că e român” („Eminescu”, Ed. Eminescu, 1973, p. 8).

Pornind așadar de la cuvinte - asta doar ca să avem un termen comun de referință, fiindcă universalitatea eminesciană poate fi abordată dinspre varii domenii, inclusiv prin muzică, artele plastice, chiar și științele aplicate - mai degrabă „categorii”, în limbaj filosofic, constatăm că ne aflăm în fața unui fenomen de „ubicuitate imaginativă” (termen formulat prima dată de Edgar Papu în eseul „Poezia lui Eminescu”, Ed. Minerva, 1971, p. 197), respectiv capacitatea de a reconstrui, cu material lexical local, spații și motive culturale universale. În această categorie intră, desigur, Hyperionul eminescian, motivul literar, și nu numai, „Veneția”, și, cu deosebire, „Memento mori”, temă pusă sub semnul fatalității, de vreme ce Eminescu credea cu tărie că imperiile/civilizațiile se nasc, înfloresc și se surpă succesiv.

Privit astfel, eminescianismul actual depășește limitele literarului. Cercetătorul modern nu mai este limitat la simpla particularizare a creației artistice, cu atât mai puțin la elementul biografic, tot mai estompat și mai difuz, odată cu trecerea anilor de la plecarea fizică a Poetului dintre noi. Din contră, pornind de la conceptul „Ce e frumos, e și bun”, eminescianismul de azi face apel la zone vaste de emoție și informație, altădată inaccesibile. În cazul specific al lui Eminescu, Omul și Poetul, constatăm o capacitate uimitoare de metamorfozare a motivelor și temelor, de trecere de la individual, la general, de remodelare, după firea și starea noastră, a conștiinței creatoare auctoriale. Identificarea autor - cititor (sau după caz, critic, interpret, moderator) se face prin simbioză. Familiarizat cu opera, cititorul avizat constată că și-a modelat, fără să conștientizeze măcar, propria referință critică, convertindu-se la eminescianism.

De aici pleacă și modelul universalității. Eu-ul eminescian este, spunea un mare critic, „interogativ-catharhic” (George Munteanu, „Eminescianismul”, Ed. Minerva, 1987, p. 279). Asta presupune că, plecând de la un set de întrebări fundamentale despre ființă, despre creație, despre univers, descoperim cu uimire în creația eminesciană nu doar actualitatea, cât dezlegarea, purificarea spirituală, după modelul homeric. În acest fel, eminescianismul depășește cadrul strict al literaturii și se adresează, într-un limbaj cripto- simbolic inclusiv umanității. Este și motivul pentru care cele mai reușite interpretări actuale vin, paradoxal, din partea artiștilor plastici. Desenul, grafica în general se bazează pe forța de sugestie, făcând apel la simțuri, iar eminescianismul modern e în primul rând trăire, impresie, emoție. Exemplele plastice ce însoțesc aceste rânduri, creații ale unui spirit pătruns de duhul eminescian, Mihai Cătrună, el însuși jurnalist și editor de publicație culturală, „Eminesciana. Revista eternului frumos” se încadrează în ce s-ar numi, cu un termen eminescian „dezmărginirea” artei, respectiv reinterpretarea eu-lui prin sporirea capacității

de cunoaștere. Ce ne lipsește, ce este „intraductibil”, devine concret, prin arta grafică.

„Totodată, „dezmărginirea” înseamnă chiar mai mult decât simpla descătușare interpretativă. Eminescu a fost pentru noi, ca gazetari în primul rând, omul ideilor, al civismului extrem. „Ideile nu au viață decât acolo unde oamenii sunt gata să moară pentru ele”, scria de data asta „marele gazetar”, Mihai Eminescu. Pe baricadele ziarului „Timpul”, între 1877 și 1883, s-a scris și s-a făcut efectiv istorie, prin pana lui Eminescu. Mărturie sunt cele trei volume masive de „Opere” (ediția Perpessicius, respectiv volumele X-XIII) ce plasează încă odată eminescianismul sub semnul activismului civic: „Românii sunt pățiți și nu vă vor accepta. Alte mâni mai pure, alte inimi mai luminate se vor ridica sub semnul tainei cei mărturisite înaintea unui popor ce așteaptă mântuirea”, spunea Eminescu, la Iași, în 1883, cu ocazia inaugurării statuii lui Ștefan cel Mare. Sună cunoscut? Sună actual? „Eminescu să ne judece”, vorba lui Grigore Vieru.

În fine, summa summorum a eminescianismului actual rămâne limba. Vorbeam la început de cuvinte cheie, de dor, ca deschidere netemătoare, de alean, ca o formă de eden, de dezmărginire. Eminescu se adresează prin acest limbaj cripto-simbolic direct spiritului, în cazul său limba devenind, cum observa și Constantin Noica, un „semn categorial”. Mai au oare categoriile nevoie de traducere? Concluzionând, Eminescu și eminescianismul sunt mai mult decât un curent literar, decât un pathos național chiar, ele reprezintă conștiința noastră mai bună, pentru că de la Eminescu învățăm mereu „sfânta sete de a fi”, adevărul etern, socratic: „Cine nu cutează, nu e om!”.

Marian Nencescu – București, România

Antonela Stoica - Versuri

ÎNTR-O TOAMNĂ INFINITĂ

Te iubesc cu o ardoare cum nu am simțit vreodată,
Rug peren erupt în trupu-mi plin cu frunze de aramă,
De-a rămas din mine jarul fumegând care te cheamă
Să ne stingem împreună, într-o Toamnă amânată.

Te aștept cu oboseala frunzelor ce merg să doarmă
Cuibărindu-se cuminte într-un leagăn de emoții,
Să te-adăpostești în mine, fără teamă și comoții,
Fiindu-mi lăcrimarea ploii care-mi cântă-n suflet Toamnă.

Te corup cu frumusețea zâmbetului ce insistă
Și cu prospețimea florii care n-a gustat Iubirea…
Te descânt sub „Luna Rossa”, în genunchi mimând uimirea
Nopților răvășitoare dintr-o Toamnă pacifistă.

Te doresc cu-nverșunarea Vieții ce n-a fost trăită,
Te ador cu pasiunea ce-mi valsează-ntre cuvinte. …
Copleșit de nostalgie, dacă încă-ți ard în minte,
Hai, Iubite, să ne pierdem într-o Toamnă infinită!

CÂNTEC SUPERLATIV

Când mă trezesc de energie stoarsă
După nopți în care bâjbâi prin vise ilogice
Înțeleg, iubirea noastră nu e o milenară farsă.

Sentimentele noastre alb-negre, ecologice,

Aşteaptă cumințI, înșirate pe tabla de șah
Ca pe unicul câmp de bătălie subiectiv,
Salvator de planetă, plin de panouri solare şi eoliene,
Emițând continuu sunete de înaltă frecvență

Ce se propagă anihilând tot ce-i primitiv.
Ignorându-mi sfaturile, tu fredonezi prin castre
Cerșindu-mi Iubirea cu același blând, steril leitmotiv,
Punctat pe alocuri de inevitabile ciocniri de astre.

Neoplasmele durerii, adânc încrustate pe portativ,
Se metastazează rapid, metamorfozându-se-ntr-o floare,
Muzica sufletelor infinite, triumfătoare,
Aglomerată în cântecul nostru duios, superlativ.

TOTUL DESPRE ROMÂNIA

Azi este Totul despre România,
România mea dragă, Românie de vis,
Prin timp îndurat-ai dezastre, urgia,
Ți-au rupt toți din coaste, amar Paradis.

Astăzi este Totul despre Viața noastră,
Despre copii, trecut și viitor,
Dragi Mame-ncet plângând lângă fereastră
Cu sufletul încrâncenat de dor.

Azi, Totul este despre-a noastră Țară,
Despre strămoși, istorii şi urmași,
Despre ființa noastră milenară,
Despre curajul adormit în laşi.

Azi este Totul despre Timp şi criză,
Despre complotul foamei, planetar,
Despre trezire, Lumea fără viză,
Despre izbânda Păcii drept hotar.

Antonela Stoica - Germania

PÂN' LA CER

Te iubeam cu uimiri prinse-n ace de pin
Dintr-un zbor infantil, de hazard început
Dor subtil, subversiv, bipolar și hain,
Te iubeam fără sens, ... te iubeam și atât.

Te iubeam, pui de cuc, cu delirul din ploi
Strâns în Toamnele reci când n-aveam de ales,
Cald, la sân să-mi adormi, fiindcă-n cuib sunt strigoi,
Vânători de iubiri dintr-o eră-n distres.

Te iubeam vinovat, răzvrătit și adânc,
Alien invadând la nivel celular,
Te iubeam devotat, arma mea din oblânc,
Te iubeam ca pe-un glonț care pleacă-n zadar.

Te iubeam memorând al mandalei patern,
Te doream, furibund, arbitrar, neofit...
Te iubeam pe pământ, te urmam și-n Infern
Te iubeam ca pe-un cult... „ura" ta e un „cheat".

Te iubeam ilegal, cât tot codul penal,
Inutil conjurând soarta-n zaț de cafea;
Spionai, gâtuit de un dor infernal,
Cerșetor de priviri, doar-doar „Ea" te-o vedea.

Te iubeam într-o zi cât mutenii-ntr-un an,
Te salvam din furtuni scrise-n tot ce-ți dorești
Azi, cuvinte lovind poarta inimii-n van,
Te iubesc pân' la Cer... constatând că-mi trăiești.

Daniel Onaca

Povești de la cheiul pescarilor din Limhamn

Cetatea slugilor

- Acum e rândul tău să-mi spui o poveste, m-a abordat Torsten, de cum m-am apropiat de el.

Stătea pe scăunelul lui pliant, în mână cu undița a cărei plută abia de se clintea pe luciul apei. Nu pescuise în nimic în acea dimineață, dacă nu mă pun la socoteală chiar pe mine. Momentul ales de el însă nu era tocmai cel mai potrivit. Mă întorceam de la buticul polonezului (anul trecut aparținuse unui vietnamez) de unde cumpărasem niște lapte iar acum eram în drum spre casă. Uitasem că am rămas fără strop de lapte și aveam nevoie la cafea.

- Eu nu știu povești, am încercat să scap într-un mod diplomatic, fără să-i expun motivul grabei mele.

- Cum nu știi?, nu s-a lăsat el. Spune-mi, de exemplu, care e adevărul despre contele Dracula.

”Iar Dracula”, am oftat eu în gând. Cum află un suedez că sunt din România, cum aduce vorba de cei patru cavaleri ai Apocalipsei: Dracula, Ceaucescu, Nadia Comanecii și Nastasi”. Invariabil! Era o frumoasă zi de început de toamnă, marea se arăta calmă, mirosul de alge te învăluia subtil, pe cheiul lung încă nu se adunaseră grupul de pescari învederați iar omul meu se vede treaba că ar fi vrut să aibă un companion. I-am explicat atunci că îmi părea rău, dar în acea sâmbătă, plănuisem eu și tovarășa mea de viață, să facem o ieșire la Trelleborg, orășelul de coastă, situat ceva mai la sud de Malmö.

- La Trelleborg?!, făcu Torsten cu mirare prefăcută. Că veni vorba: știi de ce se cheamă așa orașul ăla?

- Nu știu, dar nu ai vrea să-mi povestești asta altădată?

- Acum e „altădată”!, a insistat el... dacă tot spui că vreți să mergeți acolo. Stai așa pe piatra ta și-ți spun. Nu ia mult timp.

Ce să fiu făcut?! Am luat loc pe pietroiul, unde obișnuiam să mă așez de fiecare dată când bătrânul se pregătea să-mi împărtășească vreo poveste de-a lui și m-am pregătit să-l ascult.

- Numai să nu te lungești, l-am mai rugat eu, înainte de a înghiți momeala cu totul.

Torsten s-a pornit să-mi povestească fără să-mi dea altă asigurare:

În vremurile vechi, știi și tu că strămoșii noștri obișnuiau să străbată mările lumii. Când se-nturnau acasă, aduceau cu ei, pe lângă prăzi bogate și prizonieri. Și nu erau doar oameni de rând aceia! De multe ori se întâmpla ca printre ei să se afle inși de rang, pricepuți la tot felul de meserii, ba chiar și odrasle de nobili ori de regi locali. În timpul iernilor lungi, vikingii stăteau în adăposturi, sorbind bere din cornurile lor și molfăind câte o fleică de carne de porc, din acelea sărate rău. Își mai omorau vremea cu jocuri de zaruri ori ascultând povești despre isprăvile lui Odin. (Dacă nu le știi o să ți le povestesc și eu ție.) Primăvara, devreme, își pregăteau corăbiile; le călăfătuiau, le încărcau cu merinde, întindeau pânzele nou-țesute iar, când totul era gata, își reluau incursiunile pe mare.

Acasă rămâneau doar bătrânii și bolnavii, femeile și copiii care, pe lângă alte sarcini, trebuiau să se ocupe și de prizoneri. Într-o noapte, câțiva dintre aceștia s-au răsculat și au dat foc sălașului unde fuseseră ținuți captivi. Grupul de slugi eliberate a trecut apoi la cătunul din apropiere și i-a eliberat și pe robii de acolo, după care cu toții au mers și mai departe, unde au procedat la fel. Cu fiecare gospodărie atacată numărul celor dezrobiți creștea tot mai mult.

În cele din urmă mulțimea răsculaților a ajuns la țărmul mării. Corăbii nu aveau, ca să se urce în ele și să părăsească Skania așa că au hotărât să se stabilească chiar acolo unde se aflau. Cum știau că, odată cu venirea toamnei, vikingii se vor întoarce la hogeacurile lor, răsculații s-au grăbit să-și întărească vatra. La început au ridicat un val de pământ de jur-mprejur și au săpat șanțuri de apărare. Pe urmă au construit palisade. În cele din urmă au adunat pietre de peste tot unde au găsit și au ridicat un zid puternic. Când vikingii s-au întors din raidurile lor, și-au găsit propriile locuințe sfărâmate iar așezarea răsculaților, bine căptușită. Era o fortăreață în toată regula! Așa se face că, de atunci încoace, locul a fost numit „cetatea slugilor”. (träll = slugă + borg = cetate). Cu timpul, așezarea s-a întărit și mai mult -- erau mulți meșteri pricepuți și oameni de ispravă printre ei – iar vikingii, în loc s-o asedieze, s-au apucat să facă negoț cu noii lor vecini. Ba, până la urmă, nu puțini dintre ei s-au mutat chiar în incinta fortăreței, devenind cetățeni de nădejde, cum am spune noi astăzi.

Cu un ochi la pluta ce părea încremenită, cu altul la ceasul de la mână, am ascultat întreaga poveste fără să-l întrerup pe narator nici măcar o singură dată. La sfârșit i-am mulțumit pentru bunăvoința de a-mi fi oferit contextul istoric privind localitatea pe care aveam de gând s-o vizităm.

- Pe data viitoare, i-am mai spus. Acum mă duc, că mi se acrește laptele.

M-am ferit să-i urez succes la pescuit. Am făcut odată greșeala asta iar omul s-a ridicat de pe scăunelul lui bombănind, și-a adunat sculele și a plecat spre casă. Tare m-am temut atunci că ne-am stricat prietenia.

Daniel Onaca – Malmö – Suedia

Elena Munteanu - Versuri

Trei strofe limitrofe

Din micul-marele nimic,
S-a calculat după tipic
S-a numărat și-am constatat
Că este zero la pătrat.

Emoțiile dur s-au cenzurat
Și pașii mici s-au numărat
S-a respectat sever tipic
Și a dat...zero- deci nimic.

Și printre cei necunoscuți,
Cu frig în suflete, tăcuți,
Chiar nimeni n-a schițat un gest
A fost perfect tăcutul test...
Și fără calificativ
Că nu a fost niciun motiv.

Secvente

Mi-e frig,e ger
Și tine gerul pana-n cer
Atunci ce sa mai sper?

Și firul drumului ma tine
Sub ale pașilor suspine
La cotitura-mi-este greu...

Nu, nu-i de mine.
Voluta gândului s-aprinde
Dar Raul nu ma mai surprinde
Doar teama ma cuprinde
Și se extinde...

E ca și cum n-as fi in spațiul meu
Poate m-ajuta Dumnezeu
Dar uneori și lui ii este greu.

Pr. Ionel Rusu - Versuri

Brumar

Ziua se scurtează,
Noaptea se aşază,
Ceaţa se iveşte,
Boli ea răscoleşte,
Ploaia mocăneşte,
Iarăşi ameţeşte,
Vântul se stârneşte,
Codru-ngălbeneşte,
Frunza-i ruginește,
Spornic se răreşte.
Marea se-ntristează,
Cucu aiurează,
Creştinul veghează,
Viaţa-i trepidează,
Ochii-i lăcrimează,
I se-ngemănează
Cu cerul…

La colindat

Revenind în sat cu drag,
Ne-a fost dor de colindat,
Prin troiene foarte mari,
Către oameni gospodari.

Ca să nu fim daţi uitării,
Ne-am uitat în largul zării
Şi-am ajuns la fiecare
Ziua în amiaza mare.

Dorul după colindat
Ne-a trecut din nou prin cap,
Prin zăpezi prea mişcătoare
Întorsu-ne-am la izvoare.

Gardurile le-am sărit,
Gleznele ni le-am rănit,
Pârtie nu s-a făcut,
Le-a fost uşor de temut.

Din cauza vântului
Şi-a vâltorii frigului.
Satul pare mai curat
De atâta colindat.

Şi până la asfinţit,
Lumea s-a mai cuminţit.
Porţile ni s-au deschis
Într-o zi plină cu nins.

Zăpada am măsurat,
Toată ziua ne-am rugat,
Bucurii au inundat
Suflete neaşteptat.

Ninsoarea a încetat,
Pe cer luna s-a-mbăiat,
Colinda am încheiat,
Slavă lui Hristos am dat.

Nu uitaţi, iubiţi creştini,
Obiceiul din bătrâni!
Duceţi-l pe mai departe,
Prin sate, cu bunătate!

Primii fulgi de nea

Într-o zi, pe la amiază,
Cad din cer fulgi de zăpadă,
Parcă-i vis şi ameţeală
Pe-afară, prin ogradă.
Doamne, cine poate să facă,
Un fulg mare de zăpadă
Fără capul să şi-l spargă,
Pe pământ să se aştearnă
Dintr-odată, ca o mană?
Toţi copiii ies afară,
Bucuroşi, dar ca să vadă
Ce se pune pe grămadă,
Lapoviţă ori zăpadă?
Văd, observă, tot nu cred,
Cum fulgii splendid s-aştern,
Repede, clari, în refren,
Din belşug, ca-ntr-un poem.
Cine ar putea cunoaşte,
Starea carelor măiastre,
Taina fulgilor de nea
Dintre oameni? Nimenea!

Pr. Ionel Rusu – Galați, România

REGINA MARIA 150.

DE LA FLORI DE PORTOCAL..LA MACI ȘI CRINI REGALI

Florica R. Cândea

Referințe generale: Un colofon declarativ-impresiv (fr. colophon), ca un sublim intro, însoțește creația Reginei Maria: Mă înconjor, în mod firesc, cu lucruri frumoase și deosebite pentru că acestea fac parte și au făcut întotdeauna din viața mea. Dantela pe care o port este o veche dantelă de familie, perlele mele sunt perle de familie și par a fi parte din mine însămi, am gust la culori, știu care este materialul de cea mai bună calitate, cel mai bun parfum, cea mai frumoasă catifea. Regina Maria, Însemnare din 19 martie 1938.

Regina Maria a fost una dintre marile personalități charismatice din istoria României, Regina România în perioada 1914-1927. George Coșbuc vedea în ființa Alteței Sale al doilea soare (cum va face țărișoara Sa, cunoscută în întreaga lume). Împreună cu Regele Ferdinand, a avut șase copii, al căror nume are o pură rezonanță românească: Carol, Elisabeta, Maria, Nicolae, Ileana și Mircea: Copiii mei erau punctul central al vieții mele.

A creat în România un stil specific de „Art Nouveau", îmbinând, într-o manieră personală, elemente celtice, bizantine și românești, înființând „Tinerimea artistică" a unor renumiți pictori.

Distinsă în stil și înconjurată de propria muză, Regina Maria a scris cărți, unele de literatură pentru copii, altele cu caracter autobiografic sau de promovare a României; a scris poezii, povestiri sau romane, excelând și în genul memorialistic ori confesiv, publicând în România, Marea Britanie, Franța ori Statele Unite ale Americii.

„Povestea vieții mele", de un real succes, este o carte de memorii, cu un palmares în Marea Britanie între 1934-1936. Motto-ul ales pentru această carte este din Nietzsche: Caracterul este destin! Multe dintre nuvele au devenit subiecte adaptate pentru scenarii de teatru, film, radio sau televiziune, ori librete de balet.

A ținut peste 100 de caiete gen „Journal", dar și manuscrise, și a fost cunoscută și ca un ziarist, cunoscător și implicat în majore evenimente - era o fire carismatică și era alintată cu apelativul Missy, dar și Mama Răniților sau Regina-Soldat, pentru spiritul său de sacrificiu.

Pe baza jurnalelor scrise de Regina Maria, producătorul John Florescu a creat un film documentar despre viața reginei, cu imagini color și chiar cu vocea acesteia.

Iubitoare de frumos, Regina Maria și-a întruchipat personalitatea ca un ideal al creativității, unde a excelat prin lucrări memorabile și de substanță: „Țara mea", „Visătorul de vise", „O legendă de la Muntele Athos", „Povestea unei domnițe neascultătoare", „Gânduri și icoane din vremea războiului", „Dor nestins", „Povestea unei inimi", „Regine încoronate", „Păsări fantastice pe albastrul cerului", „Glasuri de pe munte", „Măști", „Povestea vieții mele" ș.a. Se cuvine a menționa că opera Reginei Maria a fost scrisă în limba engleză, chiar și anumite versete din Scriptură, traducerea aparținând, la unele creații, lui Nicolae Iorga.

Cu adevărat era o artistă, care picta propriile flori, crinii și macii, a întreținut conversații despre filosofie, poezie și artă (fiind un reputat colecționar de lucrări ale marilor pictori ai vremii). În același timp, oferea burse de sprijin unor personalități, pentru a se afirma în lumea literară și artistică.

Mare iubitoare a portului popular și a năframelor, a purtat și a promovat autenticul și echilibrul, la diverse întâlniri de stat. Referințe particulare: Extrase din volumul „Regina Maria, Însemnări din ultima parte a vieții (martie 1937-iulie 1938)", Sorin Cristescu, CorintBooks, 2018, 238 p. Pagină de pagină, jurnalul reprezintă un imn închinat bucuriilor vieții ei (p.9).

Continuă vremea de iarnă. Sunt în preajma unei răceli (joi, 4 martie 1937, Cotroceni).

Vremea, după ce a fost frumoasă, s-a schimbat dintr-o dată, s-a făcut rece și lipsită de soare (sâmbătă, 17 aprilie 1937, Cotroceni).

Verdele superb al primăverii, magnolii, gutui japoneze, toate soiurile decorative au înflorit pe deplin, inclusiv iubiții mei irișI (duminică, 18 aprilie 1937, Cotroceni).

Îmi place să fiu afară ca să văd cum înfloresc florile, unele după altele (vineri, 7 mai 1937, Cotroceni).

Frumoasa lună a lui mai s-a terminat deja, am avut curajul să îmi fac părul permanent (luni, 31 mai 1937, Cotroceni).

Astăzi nu a ieșit soarele deloc, dar aerul a fost revigorant (duminică, 6 iunie 1937, Sinaia).

În sfârșit, o zi cu adevărat frumoasă (sâmbătă, 26 iunie 1937, Sinaia).

Vreme înfiorătoare, ploaie, tunete, chiar furtună cu grindină, cer negru (miercuri, 30 iunie 1937, Sinaia).

Astăzi mult mai rece, dar dimineață foarte frumoasă (luni 12 iulie 1937, Sinaia).

Cea mai caldă zi pe care am avut-o (duminică, 25 iulie 1937, Sinaia).

Astăzi m-am dus până la Predeal ca să asist la un concurs de șah (duminică, 15 august 1937, Sinaia).

Florile mele au nevoie de soare; brumărelele s-au lăsat de tot de atâta ploaie (vineri, 20 august 1937, Bran).

Doar florile mele m-au bucurat (sâmbătă, 28 august 1937, Bran).

Am lucrat până aproape de vremea prânzului (duminică, 5 septembrie 1937, Bran).

Altă zi frumoasă. Diminețile sunt reci. Lucrez din greu și apoi cobor devreme în grădină (miercuri, 8 septembrie 1937, Bran).

A vuit îngrijorător vijelia în toiul nopții (luni, 13 septembrie 1937, Bran).

Am început ziua cu spălatul părului apoi cu ondulatul lui (duminică, 19 septembrie 1937, Bran).

Iată-mă aici din nou în locul visurilor mele (marți, 27 septembrie 1937, Balcic).

Este într-adevăr un loc al păcii, plin de farmec rustic (vineri, 22 octombrie 1937, Tenha Juvav, Balcic).

Ceață densă care nu se ridică decât după amiază (miercuri, 27 septembrie 1937, Cotroceni).

A 62-a aniversare (...) cu toate acestea reușesc să mă adun... la ora 12 am îmbrăcat o rochie albă, drăguță (vineri, 29 octombrie 1937, Cotroceni).

Un splendid răsărit de soare, dar casa este foarte tăcută și pustie (luni, 1 noiembrie 1937, Cotroceni).

N-am mai scris de multă vreme (marți, 16 noiembrie 1937, Cotroceni).

A trecut Crăciunul. Am aranjat ceva mai devreme un pom de Crăciun în sala așa-numita cameră a micului dejun (marți, 28 decembrie 1937, Cotroceni).

N-am mai scris de ceva vreme; a venit Anul Nou... Goga a venit să mi se prezinte très emu... Guvernul Goga se descurcă și el cum poate (sâmbătă, 8 ianuarie 1938, Cotroceni).

Vremea a devenit mult mai caldă, de fapt bate vântul, care aici se numește Föhn (vineri, 4 martie 1938, Merano).
Viața își continuă drumul ei calm, dar cu acel curent subteran de emoție (sâmbătă, 8 aprilie 1938, Merano).
Nu am avut timp să scriu, așa că dragul meu jurnal a avut de suferit (marți, 13 aprilie 1938, Merano).
Ieri s-a întâmplat să fie o zi frumoasă (luni, 20 iunie 1938, Weisser Hirsch).
Nu am mai scris mult în ultima vreme (joi, 6 iulie 1938, Weisser Kirsch).
(n.n: ultima însemnare a Reginei Maria datează din 11 iulie 1938).
Referințe particulare: Extrase din volumul „Regina unei țări mici", Regina Maria a României, traducere în limba engleză de Nicolae Iorga, Editura Predania, București, 2019, 218 p.
O ceață albastră plutea asupra lumii...
La capătul drumului era o fântână cu cumpăna-i lungă, țintind ca un deget uriaș spre cer...
Totdeauna mi-a plăcut să cutreier satele acestea...
România nu e o țară de culori tari...
Sunt curioase datini la țărani, eresuri ciudate...
Cântecele lor sunt plângeri prelungi, ariile se cântă pe fluierele lor, plâng fără sfârșit...
La apropierea mea, clopotele începură să sune, glasurile lor clare și răsunătoare, proclamându-și bucuria către ceruri...
Odată călătoream prin zăpada ce se topea...
O ceață umedă atârna ca un val veșted, chiar deasupra pământului...
Nimic nu e mai mișcător pitoresc, decât cimitirele de sate (adesea sunt puse împrejurul bisericii din sat; sunt unele minunate biserici vechi în țară, bogate și venerabile clădiri)...
Floarea soarelui stătea în grupe înalte, cu capetele plecate spre biserică, de parcă voia să se uite înăuntru...
Vremea secerișului... în oceane de aur copt stă grâul sub imensa față a soarelui...
Într-un amurg, țăranii se întorc pe acasă, cu seceriș pe umăr...
Îmi plac aceste pete înfocate de culoare, în mijlocul imensităților aride...
Cu trezirea primăverii, un dor nemărginit îmi umple sufletul (n-aveam nevoie să se rupă de la mine).
Toate ruinele au un farmec pentru mine...
Peste dealuri și văi, peste câmpi, păduri și șesuri, primăvara va fi semănând, acum, înflorita mantie, tot ce am iubit și am pierdut...
Mi-ar fi plăcut să fi rătăcit prin câmpii roșii, cu stânjeneii de toate nuanțele...
De un cenușiu, ca al porumbelului, era lumea și tot așa și bolta...
Pădurile sunt primăvara o minunată biserică înaltă, de frunze străvezii...
Dragă țară! Te văd în strălucirea-ți felurită și scumpă-mi este fiecare vedenie, pe orice cale mă întorc...
Icoana pe care stau să o zugrăvesc este cea mai plăcută...
Bătrâne cruci de lemn mărginesc calea...
Într-o clipă te-ai făcut frumoasă, o, cetate a lacrimilor...
Smocuri de liliac îmi făceau semn peste ziduri roase de vreme, mari straturi de stânjenei vinețiiînvoioșau și colțul cel mai umil...
Niciun foc nu curăță ca focul jertfei...
Referințe particulare: Extrase din volumul „Flori de portocal", Regina Maria, editor - Mihaela Simina, Libris Editorial, Brașov, 2018, 118 p.
Era un farmec deosebit în camerele bunicii. Miroseau nespus de dulce a flori de portocal, chiar când nu se putea zări în casă nicio astfel de floare.

Cele mai îndurerate bătăi ale inimii nu pot opri vremea în loc.
Fără îndoială, fiecare epocă are gusturile ei.
Tinerețea are un nemaipomenit dar de a suferi.
Căsătoria nu este o chestiune așa de simplă cum o prezintă basmele (eu, una, cred în familie).
Cred că toate pe lume au un înțeles.
Viața este un imens mozaic, făcut din bucățele mărunte.
Nu sunt altceva decât un produs al timpurilor zbuciumate cărora le aparținem.
Fiecare om trebuie să-și făurească singur mântuirea.
Dragostea nu moare întotdeauna simultan în ambele inimi.
Ne facem singuri propria fericire, acesta este adevărul.
Omul nu poate rămâne netulburat nici măcar în rai.
Darul de a mă îmbăta în frumusețe, în întreg și în amănunt, m-a însoțit de-a lungul vremii (mi se pare aproape imposibil ca frumusețea să fie separată de farmec).
Chiar de la vârsta cea mai fragedă, unele amănunte ale gătelii mă atrăgeau (când eram tânără, nimic nu îmi venea mai bine decât albul, asortat cu o coroniță de trandafiri roz pe pălărie).
Este mai binecuvântat să dai decât să primești.
Nu fiece om e un erou.
Câteodată trebuie să-ți ascunzi simțămintele.
Pentru mine adevăratul feminism înseamnă o solidaritate perfectă între femei.
Lăsați ca gloria femeii să fie aceea de a fi femeie (eu, una, cred că viața ar fi lipsită de culoare dacă nu ar exista bărbații).
Visul meu, de-a lungul vieții, a fost să am fluturi albaștri vii, zburând prin odaie".
Răbdarea a fost adevărata temelie a vieții și izbânzii mele.
Mi-a plăcut mult dansul în vremea mea.
Cât de minunată e puterea amintirii.
Aveam în special mare nevoie de ceai.
Flori? Ce ar însemna lumea noastră fără flori? (să cultivăm deci această bucurie în grădină).
Visurile mele se îndreptau spre căsuțe de țară.
Crinii fiind dintotdeauna floarea mea favorită, această splendidă abundență era un soi de revelație specială.
Referințe generale: Nu se cunosc anume istorici și critici literari, în afară de unii străini și traducători, care să se fi aplecat cu îndemânare asupra textelor literare lăsate posterității de Regina Maria, născută cu pana de scris în mână; Cuvintele sunt vocația ei (Virginia Woolf, 1934).
Regina Maria se situează printre marii memorialiști de la noi, alături de Tache Ionescu, I.G. Duca, Nicolae Iorga ș.a.
Poveștile Reginei Maria se înfiripau din plutirea închipuită a imaginației, din ideea de Frumos și plăsmuire, priveliști, simțiri, emoții, tablouri, patimi, bucurii și dureri, filosofii personale, veridice medalioane într-o oratorie perfect meșteșugită etc.
Adevărul este izvorul fiecărui cuvânt pe care l-a scris.
În cele trei volume numite în conținutul acestui eseu, am descoperit o lume nouă, specifică unei femei-regine, care recompune alte lumi (ca fin observator al măruntului și al detaliului). Adevărate zestre culturale, cu siguranță, vor servi ca surse de documentare, atât din punct de vedere biografic, istoric, cât și spiritual.
Regină, scriitor și artistă, a avut decența de a nu se fi considerat a fi năpădită de titluri (deși era conștientă de talent, ba, se va fi afirmat și în design interior, pasiunile pentru colecții de artă, fotografii, muzică, teatru și film o vor însoți).

Regina avea un temperament specific sângelui albastru, în volumele lecturate se poate ușor observa ușurința folosirii stilurilor descriptive, narative, declarative, confesive, Regina Maria, însă, estima, probabil, premoniție, veșnicia și vremelnicia, ca un testament: Când veți citi aceste slove, Poporul Meu, eu voi fi trecut pragul Tăcerii Veșnice! (de fapt chiar își scrisese testamentul, 1933, cu trei ani înainte de a pleca în eternitate).
Un manuscris al Reginei Maria conține douăzeci și cinci de file de pergament (îmbrăcat în rame de argint aurit), cu o greutate de peste două kg (Muzeul Național Peleș, 1906).
Scriitura Reginei Maria este una strict personală, care aduce a autoportret literar, dar se remarcă și stilul de exprimare diaristico-memorialistic, prin care se oferă, ca într-o oglindă, un chip, nu pentru a flata, ci a se argumenta existențial. Dincolo de toate, Regina a fost om, într-o viață, cu suișuri și coborâșuri, cu virtuți de un calibru orientat către înțelepciune și rafinament (împletite între lumini și umbre, slove îndreptate înspre întrebări fără răspuns).
Citatele selectate spre a însoți prezentul eseu, ilustrează ușurința exprimării prin epitete, metafore, personificăre, din perspectiva unui stil expresiv-direct, în care istoricul politic nu se regăsește.

Florica R. Cândea – Arad, România

Coriolan Păunescu - Versuri

Râzând dintr-o stea

Un ins venea interzis în umor,
avea chiar poprire albă pe râs -
trecea ca un mecanism răbdător,
cu gânduri ascunse-n surâs.
Sunt cheia luminii, spunea,
iar Dumnezeu privea iertător
şi brusc, sub tălpi cineva îl ardea,
ca un trist adevăr, sfidător.
Ochii luceau ca nişte arginţi,
privind peste marginea lor
şi îmbrăcat în straie de prinţi
vorbea despre-al nopţilor dor.
Într-o vreme a prins a-nsera
şi peste înalturi s-oprise un nor.
un înger grăbit din ochi fulgera
ameţit în trista ideie de zbor.
Era o palidă culoare într-un nor
şi o ploaie rece se pornise-a cădea
pe raza ce duce în albu-i pridvor
ori un ins care urca într-o stea.

Veşmântul şi trupul de zeu

Pasărea neagră, pasărea mea pribeagă
lovită de trupul cuvântului greu,
cum se roteşte calmă, ziua întreagă,
de parcă o chem cu gândul chiar eu.
O simt în zori privindu-mă rece
şi mă-ntreb cum de stă ascunsă în ea
dar o descopăr de-asupra cum trece
ca un nor cenuşiu prin inima mea.
Oriunde fug înspre mine ea zboară
de parcă-i legată de tainica-mi stea
şi lanţul acela o face ziua s-o doară
într-o aripă stinsă eternă şi grea.
Uşoară încă vine pe razele lunii
asupră-i trupul selenei veghind
şi ochii îi ard ca noaptea tăciunii
departe-n strâmte cărări licărind.
Cu gândul vrea-n cer să mă piardă
și focu-i n-ajunge la creştetul meu
şi nici cu privirea nu poate să ardă
veșmântul și trupul albastru, de zeu.

Interviu cu Maria del Pilar Martinez Nandin, președinta Congresului Mondial al Poeților (WCP)

De Lucreția Berzintu

De mai bine de cinci decenii, Congresul Mondial al Poeților (WCP) a fost un simbol viu al dialogului și păcii prin poezie, adunând voci de pe toate continentele pentru a celebra puterea cuvântului. La conducerea sa se află Maria del Pilar Martinez Nandin, poetă mexicană și lider cultural care face parte din organizație de 18 ani. Sub președinția sa, WCP continuă să își mențină misiunea: de a promova înțelegerea reciprocă, creșterea spirituală și conexiunea umană într-o lume fragmentată. În urma succesului celui de-al 44-lea Congres Mondial al Poeților, desfășurat la Monterrey, Mexic, Maria del Pilar Martinez Nandin reflectă asupra rolului durabil al poeziei în secolul XXI.

Iată un interviu cu Doamna Maria del Pilar Martinez Nandin:

Întrebare (Î): - Dna Matinez, conduceți una dintre cele mai respectate și longevive organizații poetice din lume - Congresul Mondial al Poeților. Cum ați descrie pe scurt misiunea acestui Congres, la mai bine de cincizeci de ani de la înființare?

Răspuns (A): - Cred că misiunea WCP este de a face din scris memoria umanității, iar poezia poate încapsula tratate și studii complexe în versuri simple. Mai mult, în diferite limbi, putem descoperi un mediu și o cultură care sunt atât nefamiliare, cât și foarte asemănătoare cu ceea ce caută toate ființele umane: să ne recunoaștem emoțiile și să transmitem sentimente și, utilizând sensibilitatea noastră, să găsim empatie cu ceilalți.

Î: - Sunteți membră al WCP de 18 ani. Ce v-a atras prima dată la această comunitate poetică și cum v-a transformat propria călătorie ca poet?

R: - Ca profesor de literatură și limba spaniolă, am devenit interesată să mă alătur unui grup axat pe alte limbi pentru a dobândi o mai bună înțelegere a literaturii universale.

Î: - Cel de-al 44-lea Congres Mondial al Poeților a avut loc recent la Monterrey, Mexic, reunind 120 de poeți din 19 națiuni. Din perspectiva dumneavoastră de președinte global, cu ce a contribuit această ediție la spiritul și continuitatea WCP?

R: - Cred că la recentul Congres desfășurat la Monterrey am contribuit cu un sentiment de solidaritate și unitate care a fost îmbogățit și consolidat de faptul că am avut parte de un Congres foarte prietenos, unul bogat în calitatea expresiei poetice. De asemenea, am integrat artele, cum ar fi pictura și alte forme de expresie spirituală. În plus, am avut ocazia să aflăm despre carierele unor scriitori renumiți din întreaga lume și am depășit bariera lingvistică utilizând traducerea simultană în unele prezentări.

Î: - WCP promovează pacea, înțelegerea între națiuni și dialogul cultural prin poezie. Într-o lume marcată de conflicte și diviziuni, cum poate poezia să servească în continuare drept punte pentru reconciliere și speranță?

R: - În cadrul WCP #44, am atins o mai bună înțelegere unii față de alții. Nu există nicio îndoială că granițele se dizolvă în căldura unei îmbrățișări. Ne-am reunit cu colegi reprezentând 19

națiuni diferite, toți discutând despre sentimentele pozitive și valorile semnificative ale umanității. Prin urmare, cred că obiectivul de a promova o coexistență pașnică și îmbogățitoare a fost atins cu succes.

Î: - Ați întâlnit și ați colaborat cu poeți de pe toate continentele. Ce esență comună ați descoperit între poeți, indiferent de cultură sau limbă?

R: - În timpul călătoriilor mele pe continentul american, Europa și Asia, am întâlnit la colegii mei poeți dragostea lor profundă pentru înțelepciune; scrierile și filosofia lor mă uimește. Mai mult, am experimentat sentimentul de grijă față de planetă și sunt continuu surprinsă de modul în care contribuie la această cauză și de modul în care facem împreună ca Pământul să fie un loc mai bun de trăit.

Î: - În calitate de președinte, cum reușiți să păstrați unitatea și spiritul viu al WCP într-o lume literară din ce în ce mai diversă și condusă de tehnologie?

R: - Cred că va fi crucial ca consiliul WCP să selecteze țara sau locațiile evenimentelor, asigurându-se că există un președinte gazdă cu o echipă competentă pentru a valorifica tehnologia în favoarea evenimentului. Această persoană ar trebui să fie organizatoare și să mențină un contact strâns cu voluntarii care pot ajuta, facilitând o desfășurare lină a evenimentului. Când ne înțelegem cu toții, se obțin rezultate mai bune; eu am fost doar președinte gazdă.

Î: - Mulți scriitori cred că în era inteligenței artificiale, poezia a devenit un act de rezistență spirituală. Împărtășiți această opinie?

R: - Sunt îngrijorată de Inteligența Artificială. Numele ei poartă un sentiment de irealitate, ceva ce nu este. Poezia nu poate fi doar un mozaic de opinii; trebuie să fie o expresie directă a spiritului. Cred că, din moment ce spiritul, mintea și rațiunea sunt ingredientele umane principale, individualitatea este dreptul nostru, iar poezia trebuie să rămână individuală, personală și autentică. Deși poate fi reprezentată artificial ca o imagine, nu poate fi cuvântul pe care inima îl dictează.

Î: - În opinia dumneavoastră, care este rolul poetului în secolul XXI? Mai are cuvântul puterea de a trezi conștiințele, așa cum o făcea odinioară?

R: - Cred că poeții au o misiune atemporală, una pe care nu o putem abandona: „să facem din cuvinte un adevărat instrument de comunicare”. Fără poezie, Cuvântul este deposedat de podoabele sale, lipsit de sensul interior care sălășluiește în inimă. Poeții vor continua să existe pentru că atâta timp cât există ochi să citească, scrisul trebuie să persiste.

Î: - Din perspectiva WCP, cum este percepută poezia românească? Ce impresii au lăsat poeții români la congresele trecute?

R: - Poeții și artiștii români au făcut o impresie pozitivă la WCP #44. Au fost chiar însoțiți de Consulul României, care a inaugurat expoziția de artă. Poetul și artistul, care s-a remarcat ca un prieten, a împărtășit cu generozitate detalii despre țara sa cu noi. Nu pot vorbi în numele altor congrese, deoarece nu am participat la unele dintre ele, dar de data aceasta, participarea a fost cu adevărat extraordinară.

Î: - Ce proiecte viitoare plănuiește WCP să dezvolte pentru a consolida dialogul poetic internațional - în special între generații?

R: - Nu sunt la curent cu noile proiecte pe care le-ar putea avea WCP, dar cred că se oferă oportunități pentru tineri de integrare. Cred că o acțiune benefică ar fi oferirea de burse pentru a le permite să participe la întâlnirile noastre. Deocamdată, la nivel local, în țara mea, continuăm să ne adunăm în asociații artistice.

Î: Cât de important este pentru dumneavoastră personal ca poezia să rămână înrădăcinată nu doar în estetică, ci și în valori morale și spirituale?

R: - Misiunea poeziei este de a ilumina comportamentul și sensibilitatea sufletului colectiv. Ea reprezintă întâlnirea dintre „eul” și „tu” și „noi”. Prin poezie, există o recunoaștere autentică a emoțiilor care sălășluiesc în inima umană. Poezia este limbajul spiritului și, pentru a-l întări, trebuie să continuăm să scriem ceea ce dictează inima.

Î: - În cele din urmă, ce mesaj ați dori să împărtășiți cu poeții din întreaga lume - și cu cei care văd poezia ca o formă de libertate supremă?

R: - În final, prietenilor mei poeți, doresc să le transmit convingerea mea că trebuie să ne unim și să menținem vie flacăra scrisului poetic. Trebuie să împărtășim, să coexistăm și să sporim ceea ce ne diferențiază ca ființe umane. Sensibilitatea, înțelepciunea și filosofia noastră de viață ar trebui să strălucească în poezie.

Interviu realizat de Lucreția Berzintu - Iași, România

Nicolae Nicoară-Horia Versuri

SOMNUL...

Mă culc
şi aştept să vină
somnul.
Degeaba tot stau la pândă;
niciodată
n-am auzit când vine
şi încotro
mă duce...
Lumea aceea,
ştiu,
e atât de ciudată!
O singură dată
l-am chemat
şi de atunci nu-l mai chem.
Dimineaţa mă trezesc,
nevătămat
şi viu,
odihnit în Poem...

ATUNCI CÂND SCRIU...

Atunci când scriu
sufletul mi se umple
de o lumină
stranie,
mistuitoare!
Atunci când scriu
mă simt
ca un prunc
în pântecele cuvântului,
el,
născându-mă!
Naşterea aceasta
niciodată
nu
doare!
Atunci când scriu
se face linişte
în auzul
gândului
meu,
de parcă aş sta
de vorbă
cu
Dumnezeu...

ARTISTUL

Nu aşteptaţi vreodată să vă spună
De suferinţa lui de pe pământ,
Artistul toată viaţa el adună
În cântec, în culoare, în cuvânt,
Durerea celor care-l înconjoară,
Lacrima lor ce nu ştie să plângă,
Îi poartă-n suflet sfânta ei povară
Şi sufletul nu-i cine să i-l frângă!
Dar bucuriei nu-i pune hotare,
Nici frumuseţii care îl supune,
Despre durerea lui, cea trecătoare,
Artistul niciodată nu vă spune,
Iubindu-vă pe toţi până la scrum!
De-aceea el cu dragoste aleasă
La fiecare om îi iese-n drum,
În drumul dintre leagăn şi Acasă...

Nicolae Nicoară-Horia - Germania

Regina Maria a României:
identitate artistică, discurs memorialistic și estetica puterii

Prof.Carina A. Baba

Personalitatea Reginei Maria a României (1875–1938) ocupă un loc singular în istoria culturală a Europei de la începutul secolului al XX-lea. Devenită simbol al României moderne în timpul Primului Război Mondial, ea a depășit rolul protocolar al unei suverane, afirmându-se simultan ca artistă, scriitoare, mecena și diplomat cultural. Contribuția sa multidimensională a remodelat imaginea monarhiei românești și a înscris-o într-o genealogie europeană a suveranelor creatoare – de la Elisabeta I a Angliei la împărăteasa Sissi – dar cu o originalitate proprie, născută din sinteza dintre sensibilitatea occidentală și destinul est-european. Regina Maria a construit o imagine a suveranității întemeiată nu pe autoritate politică, ci pe rafinament artistic, sensibilitate personală și devotament față de țară.

Înclinația timpurie spre artă. Regina Maria mărturisește în propriile scrieri că înclinația ei artistică a fost precoce și puternică: „aveam aplecare numai pentru o singură artă: pentru pictură". Faptul că tânăra prințesă prefera penelul în locul altor activități aristocratice relevă nu doar un talent nativ, ci și o formă de evadare din rigorile curții britanice în care a fost crescută. Într-un mediu în care disciplina, discreția și codul moral rigid erau dominante, pictura a devenit pentru Maria un spațiu al libertății interioare, al expresiei personale, al contemplării estetice.

Cele șase săptămâni de studiu cu Ruth Mercier – renumită în epocă pentru pictarea florilor și pentru tehnica sa impecabilă în acuarelă – au reprezentat un moment crucial în formarea reginei ca artistă. În scrierile sale, Maria își amintește că „prinsesem bine meşteşugul lui Mercier [...] florile mele şi după ce se uscau păstrau o adâncime catifelată ce amintea natura şi desfătau ochii". Această declarație arată o conștiință tehnică avansată și o valorizare a meșteșugului, particularitate a artiștilor Art Nouveau care considerau că frumusețea constă în armonia dintre tehnică și imaginație.

Florile – simbol, temă și identitate artistică. Pictura florală devine tema centrală și aproape exclusivă a creației plastice a Reginei Maria. Această opțiune tematică nu este întâmplătoare: florile reflectă sensibilitate, o viziune feminină asupra lumii și o spiritualitate discretă. În același timp, florile devin „autobiografice": Maria însăși afirmă că a moștenit „nemărginita iubire pentru flori" de la mama ei, Ducesa de Edinburgh. Estetica florilor în pictura reginei are câteva caracteristici esențiale: **predominanța acuarelei**, tehnică preferată pentru transparență și delicatețe; **compoziții luminoase**, dominate de degradeuri care sugerează trecerea subtilă de la material la imaterial; **lipsa umbrelor**, care sporește impresia de puritate, de suspendare în aer, de atemporalitate; **elemente decorative Art Nouveau**, precum linii vegetale ondulate, motive celtice, cruci gamate sau cruci înscrise în cerc. Toate aceste elemente transformă picturile în simboluri ale unei feminități ideatice, idealizate. Florile sunt „prea perfecte" – fără pete, frunze rupte sau urme de degradare. Această perfecțiune reprezintă o manieră de a vedea viața: optimist, pozitiv. În realitate, această idealizare este expresia unui program estetic personal al reginei, pentru care frumusețea era o formă de rezistență morală.

Art Nouveau în versiunea Regina Maria. Art Nouveau-ul românesc a fost puternic influențat de prezența reginei, care a introdus în arhitectură (Castelul Pelișor), arte decorative și carte-obiect un stil inedit: sinteza dintre estetismul occidental și simbolurile locale. Pictura florală a Mariei amintește de William Morris și de estetica prerafaeliților, dar este transpusă într-o sensibilitate personală, în care spiritualitatea (crucea, cercul, motivele celtice) completează decorativul. Regina Maria nu a fost o artistă „profesionistă", în sens academic; ea însăși recunoaște acest lucru. Totuși, originalitatea stilului ei rezidă în capacitatea de a transforma pictura în instrument de construcție identitară. Prin intermediul artei, regina și-a modelat imaginea publică: aceea de suverană-simbol, protectoare a frumosului, mamă spirituală a națiunii.

Manuscrisul pentru Regele Ferdinand: estetica iubirii și a puterii. Unul dintre cele mai impresionante obiecte create de Regina Maria este manuscrisul-operă de artă din 1906, păstrat la Muzeul Național Peleș. Acesta este conceput ca un cadou dedicat soțului ei, Regele Ferdinand, și reprezintă o sinteză extraordinară între caligrafie, artă decorativă, poezie și simbolism regal.

Manuscrisul, alcătuit din 25 de file de pergament, pictate recto verso, este înrămat în argint aurit, decorat cu pietre semiprețioase (citrine, safire, spineli), emailuri și elemente simbolice precum crucea gamată și deviza „Nihil sine Deo". Aceste elemente relevă nu doar rafinamentul estetic al reginei, ci și dorința de a crea un obiect cu valoare patrimonială, menit să reprezinte pentru posteritate o formă de moștenire culturală a familiei regale.

Relația dintre cuvânt și imagine. Manuscrisul combină poezii preferate ale cuplului regal cu ornamentații florale și simboluri religioase, astfel, florile (în special gențiana, preferata lui Ferdinand) devin o punte afectivă între cei doi soți; citatele în engleză, germană și franceză reflectă educația cosmopolită a reginei, iar simbolurile Art Nouveau conferă coeziune vizuală și spirituală întregului volum. Cartea este totodată o declarație de dragoste, în care Maria îl evocă pe Ferdinand ca un om sensibil, întinerit în prezența florilor: „atunci întinerea, știa să râdă și să petreacă…"

Manuscrisul ca instrument diplomatic. Expus la München (1914), Barcelona (1929) și Bruxelles (1935), manuscrisul a funcționat și ca instrument de reprezentare internațională. Prin acest obiect, regina nu doar își afirma creativitatea, ci și poziția României în circuitul cultural european. Într-o epocă în care imaginea unei țări se construia prin artă, manuscrisul devine o formă subtilă de „soft power" avant la lettre.

Dimensiunea spirituală. Devizele înscrise pe coperți – „Nihil sine Deo", „Honi soit qui mal y pense" – arată că Maria a integrat simbolistica religioasă în discursul său identitar. Prezența crucilor gamate, a centurii de laur, a ornamentelor geometrice sugerează că manuscrisul este nu doar un obiect estetic, ci și unul cu valoare sacră, aproape liturgică, integrând dimensiuni ale sacralității în sfera regalității.

Regina Maria – scriitoare: între basm, jurnal și memorie națională. Regina Maria a scris într-o manieră neobișnuit de prolifică pentru un monarh: basme, nuvele, eseuri, romane, texte memorialistice. A scris în principal în limba engleză, limba sa maternă, dar multe dintre lucrări au fost traduse în română, franceză, germană și alte limbi. Această plurilingvism reflectă un element definitoriu al ei: identitatea între culturi.

Scrierile ei pot fi grupate în trei categorii: literatura pentru copii (basme, povești moralizatoare, alegorii), proză (romane, nuvele, texte alegorice), memorialistică și jurnale (The Story of My Life, My Country, Gânduri pentru vremuri grele etc.)

Basmele – expresie a imaginarului personal. Lucrări precum *The Queen of Romania's Fairy Book*, *The Lost Princess*, *Kildine* sau *The Dreamer of Dreams* transformă universul copilăriei într-un spațiu al introspecției. Deși scrise aparent pentru copii, aceste texte sunt, în fond, explorări ale propriei sensibilități, ale dorinței de libertate și ale conflictelor interioare. Cartea *The Dreamer of Dreams* (1913), una dintre cele mai cunoscute opere ale reginei, spune povestea pictorului Eric Gundian care caută „ochii văzuți în vis". Această narațiune poate fi citită ca o metaforă a propriului drum artistic al reginei, mereu orientat spre un ideal estetic inaccesibil complet.

Memorialistica – o construcție a sinelui eroic. Capodopera sa memorialistică este *The Story of My Life*, publicată între 1934–1936, descriind perioada 1914–1934 – anii decisivi pentru Marea Unire și pentru formarea imaginii internaționale a României. În aceste memorii, regina se prezintă ca martor privilegiat al istoriei, dar și ca actor activ al destinului național. Relatările despre spitalele de campanie, despre întâlnirile cu diplomați, despre luptele pentru recunoașterea României Mari conturează portretul unei suverane care își asumă rolul de „purtătoare de glas" a poporului. Memoriile nu sunt doar documente istorice; ele sunt și instrumente literare. Regina folosește o retorică intensă, expresivă, uneori teatralizată, construindu-și imaginea de „mamă a națiunii" într-un moment de criză.

Jurnalele spirituale și dimensiunea morală. Texte precum *Gânduri pentru vremuri grele* (1933) sau volumele de eseuri și reflecții filosofico-morale arată preocupări pentru condiția umană, pentru suferință, consolarea credinței și rolul providenței. Aceste texte completează portretul reginei ca personalitate morală, pentru care frumusețea, religia și literatura sunt parte din aceeași viziune a lumii.

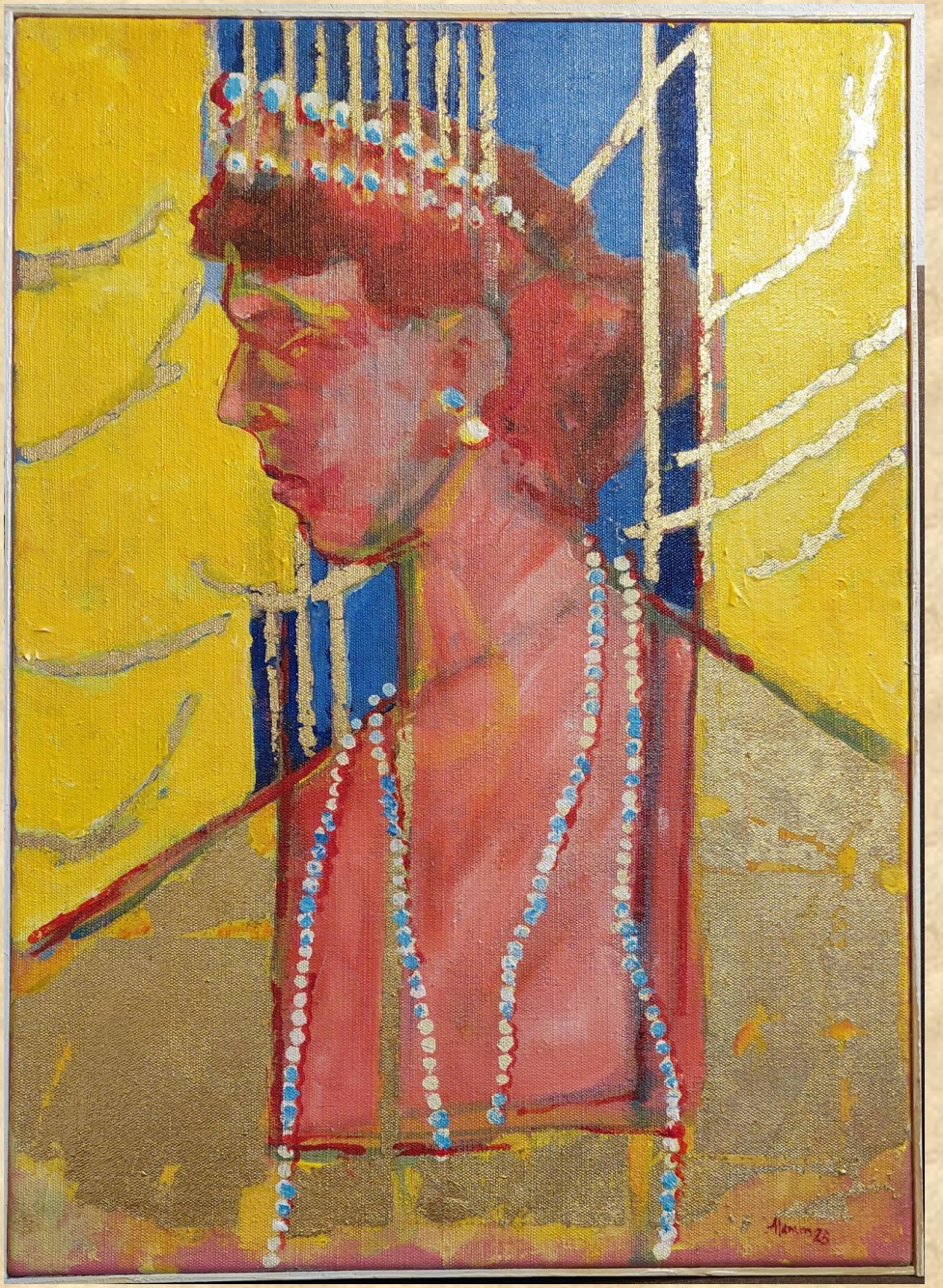
Cultura ca instrument diplomatic. În timpul și după Primul Război Mondial, Regina Maria a devenit „imaginea externă" a României. A participat la conferințele de pace, a întreprins vizite în state occidentale, a susținut artiști români, a oferit burse și a întreținut corespondențe cu personalități culturale din Europa. Imaginea sa de „regină-artistă" a servit ca instrument diplomatic într-o perioadă în care statul român își căuta afirmarea internațională.

„Frumusețea" ca proiect politic și identitar. În cazul Mariei, frumusețea nu este doar estetică, ci și politică. Pictura florală, basmele, manuscrisul, jurnalele – toate acestea construiesc un imaginar al purității, al luminii, al renașterii. În timpul războiului, când suferința domina societatea, regina devine simbol al speranței. În acest sens, arta ei poate fi interpretată ca un răspuns moral la tragediile epocii.

Castelul Pelișor – spațiu al sintezei culturale. Pelișorul, proiectat în colaborare cu arhitectul Karel Liman și decorat de vienezul Bernhard Ludwig, este expresia materială a programului artistic al reginei. Interiorul neo-bizantin, elementele Art Nouveau, motivele celtice și utilizarea aurului creează o atmosferă în care Orientul și Occidentul se întâlnesc într-o estetică personală, unică în Europa de Est.

Concluzii: Regina Maria – între mit și modernitate. Personalitatea Reginei Maria transcende limitele convenționale ale unei biografii regale. Ea este simultan: artista care a introdus Art Nouveau-ul în România, scriitoarea care a lăsat o literatură complexă, de la basme la memorii, mecena care a susținut cultura și arta românească, diplomatul care a reprezentat România la

nivel european, simbolul unei epoci în care frumusețea a devenit o formă de rezistență spirituală. Opera sa, fie ea picturală sau literară, nu este doar expresia talentului, ci și a misiunii pe care și-a asumat-o: aceea de a transforma destinul personal într-o artă a dăruirii. Regina Maria devine astfel un reper al culturii române, o figură care a reușit să unească esteticul cu eticul, intimitatea cu reprezentativitatea, sensibilitatea cu forța. În mod paradoxal, regina care iubea florile perfecte, fără umbre și fără imperfecțiuni, a trăit într-o epocă dominată de tragedii. Dar tocmai această tensiune între fragilitate și eroism face din Maria a României o personalitate emblematică a modernității românești – un mit viu, o artistă-suverană și un personaj esențial pentru înțelegerea culturii române din primele decenii ale secolului al XX-lea.

Pictură: Maria a României, Alfred Hamm - pictor Arad

Ziua în care Dumnezeu şi-a luat cetăţenie română

Prof.univ.dr.Cătălin Negoiță

Decembrie 1918. La început de iarnă, neamul românesc îşi face cel mai frumos cadou. Cu mai mult de trei săptămâni înainte de naşterea lui Hristos, Dumnezeu s-a decis să facă dreptate. Pentru noi şi pentru alţii. Pentru cei care, timp de secole, ca trestiile s-au scuturat sub vânt, dar nu s-au rupt. Pentru cei care, dincolo de moarte, de război, de imperii, au crezut în speranţă.

La Alba Iulia, cetatea eternă a sufletului românesc, bat clopotele... În tot Ardealul nostru bat clopote: la bisericile de lemn, îngropate în şindrila timpului, la marile catedrale ortodoxe, unite şi catolice. Şi ca într-o ciudată şi totuşi atât de firească comuniune, legată de un gir sublim şi misterios, clopotele României bat dureros de dulce, ca atunci, în acel sfârşit de an 1918, când au sunat pentru prima oară Reîntregirea.

Era ultimul an de război... Un război pentru care zeci de mii de piepturi româneşti fuseseră atinse de umbra necruţătoare a morţii. Şi pentru că istoria devine uneori extrem de absurdă, ea a decis ca fraţii să se omoare între ei sau să dispară lent, pe un câmp de luptă străin, pentru o cauză străină.

Era ultimul an de război... Un război în care România intrase, împotriva tratatului care o lega de Puterile Centrale, de partea Antantei, cu dorinţa mărturisită de a elibera Ardealul. Şi nu numai atât. Ostaşii noştri au trecut crestele Carpaţilor, cu gândul că refac drumul glorios al legiunilor romane şi că înapoi nu mai e cale de întoarcere.

Ei, românii de dincolo, i-au aşteptat cu pită caldă şi cu crengi de brad, de care sunt plini Carpaţii noştri şi le-au pus la capelă o fâşie din tricolorul transilvan. N-a fost să fie victoria de durată şi armata a trebuit să se retragă din Ardeal, din această misterioasă şi adevărată cetate naturală, pe care mulţi o visaseră în ceasurile când, stând lângă laviţă, ascultaseră poveşti cu crăişorul Isncu şi cu Gelu Românul.

A urmat un an 1917 plin de sânge şi foc, an în care ai noştri au dovedit că în Moldova nu se trece şi că von Mackensen a fost obligat să schimbe culoarea cafelei în roşu şi să o „bea” pe fronturile de la Mărăşti, Mărăşeşti şi Oituz. Nu la Iaşi.

Şi a venit 1918... Un an care începea cu o Românie foarte mică şi se termina cu o Românie Mare.

Totul a început, atât de neaşteptat, în Basarabia. Refuzând să „deguste” din „deliciile” bolşevismului, mizând pe principiile autodeterminării, proclamate de preşedintele Wilson, românii din „Sfatul Ţării” au decis să se desprindă din Imperiul fost ţarist – viitor comunist – şi să fie independenţi. Şi atunci, „marele Lenin” a trecut la represalii de genul acelora folosite de sultanii otomani în feudalism, arestându-l pe ministrul român la Petrograd.

Concomitent, ruşii au reîncercat să ocupe Basarabia. În acest context, basarabenii hotărăsc să se unească pe vecie cu România. Era 27 martie 1918. După 106 ani de dominaţie slavă, cetăţile de la Nistru reveneau în trupul ţării lui Ştefan cel Mare şi Sfânt. Înfloriseră pomii şi cădeau petalele lor ca într-un tainic pelerinaj pentru Prut, pentru Nistru şi pentru toată suflarea acestei „Mesopotamii” româneşti, în care potopul a avut loc de sute de ori. Au trecut vara şi toamna ca o tragedie... Ţara era ruinată şi singura floare era lacrima Basarabiei. A

trecut toamna şi la capătul ei, Codrii Cosminului vorbeau iarăşi româneşte, amintind despre craiul lehilor, Carol Albert, care şi-a lăsat aici, pradă pământului, armata făloasă. Bucovina redevenea, la 28 noiembrie, ceea ce trebuia să fie, dovedind încă o dată că jocurile negustoreşti de-a ţara sunt sortite eşecului. Bucovina, cea vândută pe un ceas cu diamante, şi-a întors faţa către România. Atunci, poate că a sărit capacul ceasului, preţ al trădării. Peste câteva zile, la Alba Iulia, într-o Mare Adunare Naţională, 100.000 de români strigau: „Noi vrem să ne unim cu Ţara!". Transilvania, smulsă din trupul neamului, revenea în pieptul acestuia, iar la Buda, noile realităţi stârneau infarcte.

Început de iarnă cu fulgi mari... Atunci, Goldiş şi Maniu şi Vaida şi Pop de Băseşti s-au regăsit în faţa mulţimii, ca Bărnuţiu, la '48, sau precum crăişorul Iancu. Atunci s-a făurit România Mare... Atunci, s-a recreat chipul lui Iisus, pe altarul Reîntregirii.

Într-un secol XXI zbuciumat şi plin de contradicţii, să ne regăsim putinţa de a ne închina la icoana idealului naţional. Pentru că, din păcate, tot mai des, anesteziaţi de viaţa cotidiană, striviţi între grija de mâine şi resemnare, uităm să ne aducem aminte cum se cuvine că mai există şi un început de decembrie, în care Dumnezeu şi-a luat cetăţenie română.

1 Decembrie există. Există chiar şi pentru cei care au înmormântat orice urmă de patriotism. Fie măcar pentru simplul fapt că Ziua Naţională o petrec acasă. Prilej de a încerca să gândească în trecut. Prilej de a căuta în adâncurile conştiinţei o urmă, una numai. O fărâmă de ideal. O chemare. O speranţă. Un ecou... Un ecou numit „România cea Mare". Un ecou numit dorinţă şi lacrimă şi durere. Multă, foarte multă durere. Între sacoşe şi grija zilei de mâine, între suta de lei mototolită şi spectrul şomajului, între vise spulberate şi dorinţe de neatins, strecuraţi, oameni, măcar în această zi, o fărâmă de ecou, din România cea Mare, de la Nistru până la Tisa.

Cătălin Negoiță - Galați

ROXANA RĂCOREANU LUPOAE - Versuri

Balans fără capitulare

Tot în bătaia vântului te afli
Încă reziști fără să fi căzut.
Secătuit de sevă, de dor, de atâtea lucruri,
Cu atâția ochi iscoditori înfipți,
Ai regăsit mereu puterea să mai lupți.
Un zbucium neîntrerupt,
Însă, finalul e-ntocmai cum ai vrut.
Oricum, răsări semeț oricând, oriunde ești,
Purtând cu tine mii de povești.
În fiecare zi le citesc, le recitesc, le recitesc...
Aproape fără să mă mai opresc.
Ce bine că ești! Ce bine că ești!

Minune ori nu?

Mă scufund într-o mare de gânduri
Îmi țin respirația cât pentru o îmbrățișare.
Încolăcesc sentimente ca un șarpe pe o idee ce a prins aripi.
Înot în disperare pentru o gură de aer.
Împletesc lumina și întunericul în suflet
Și încep să țopâi ca un nebun
Ori păşesc hotărâtă pe fiecare spațiu până în pânzele albe ca o regină.
Un moment de nostalgie rupe vraja jocului.
De poți, picură-mi un zâmbet în ochiul drept,
Căci stângul e ocupat cu o lacrimă înțepenită în colț
Ce nu mai știe să se rostogolească!
Alunec, dar nu mă prăbușesc uitând de mine.
Mă ridic mereu cu același zâmbet dăruit de tine
Ce dăinuie în inimă.
Îmi ancorez visurile de înalt și tind să le transform în realități,
Deși nu există minuni pentru cei ce nu mai cred în ele.
A fost odată o MINUNE...și nu mai știu ce s-a-ntâmplat.
Aproape eram de invidiat.
Ce mai viață! Ce mai zâmbet!

ROXANA RĂCOREANU LUPOAE -Galați

EXIL ȘI DIASPORĂ: RECUPERĂRI LITERARE ȘI CULTURALE

Anton ILICA
prof. univ. dr., publicist literar

Primul exilat în spațiul dobrogean, la Tomis, e de pe vremea romanilor, prin OVIDIU, autorul ***Ponticelor*** și ***Tristelor***. Păstrarea identității și a limbajului în condițiile integrării într-o altă cultură, prin schimbarea, voită sau forțată, a spațiului nativ este o chestiune care implică interpretări de psihologie sociologică, filozofie culturală și literatură națională. Sunt două denumiri pentru cetățenii care ”s-au dispersat” în alte spații geografice decât cele native: DIASPORĂ și EXIL. Cuvântul ”**diaspora**” (gr. ”diaspeirein”) a fost utilizat la început pentru evreii care locuiesc în alt spațiu decât pe teritoriul Israelului, iar mai târziu a dezvoltat sensuri de imigrant (cel care vine) și emigrant (cel care pleacă). Cuvântul ”***exil***” se referă la persoane obligate să-și părăsească țara natală, din diferite pricini sociale, politice ori juridice. Nuanțări permit variabile în funcție de diferite situații. Iau exemplul din cultura românească, în care Dimitrie Cantemir ori Spătarul Nicolae Milescu s-au exilat în Imperiul Țarist, scriind operele lor în limba moldovenească, latină ori rusă. Populații transmutate sunt identificate în spațiul

transilvănean, unde au sosit grupuri mari și au alcătuit sate, prigonite din motive religioase ori naționale. Avem exemple ale unor comunități germane, sârbești, croate, slovăcești care s-au așezat în Banat și care pot fi considerate exilate sau autoexilate. În fine, Biblia relatează despre ”exodul lui Moise” și fuga sa din Egipt. Cert e că schimbarea locului nașterii a căpătat amploare în zilele noastre prin fenomenul imigrației și așezarea unor mari comunități africane, orientale și asiatice în spațiul european, dezvoltând un amestec al culturilor, civilizațiilor, comportamentelor, mentalităților. Această temă poate fi dezvoltată prin implicațiile lor sociologice, religioase și culturale, iar ideea politică de ”globalizare” merită o analiză mult mai complexă.

În cultura românească, se pot identifica patru momente: etapa de până la Marea Unire din 1918; perioada interbelică, până în 1947, vremea regimului comunist (până în 1989) și epoca actuală de democrație europeană. Fiecare a avut specificul ei: în 1909, Ion Luca Caragiale s-a autoexilat la Berlin și a continuat să scrie românește etc. Apoi, importanți scriitori români, având diferite motivații, au profitat de libertățile culturale și intelectuale din perioada interbelică și s-au așezat în țări apusene, unde au creat artă și literatură: Mircea Eliade, Emil Cioran, C. Brâncuși, G. Enescu, Tristan Tzara, Panait Istrati și alți câțiva. În timpul dependenței

de lagărul socialist, aspirația spre libertate și viață democratică, spre cultură independentă și promovarea valorilor autentice, exilații au motivații preponderent politice: Horia Vintilă (autorul romanului ovidian - ***Dumnezeu s-a născut în exil***) și Gh. Uscătescu în Spania, V. Ierunca, N. Petra, P. Goma în Franța, Virgil Mihăilescu în Germania, Monica Lovinescu, Virgil Gheorghiu, Petre Dumitriu, Bujor Nedelcovici, Nicolae Breban, Matei Vișniec etc. În fine, semiexpatriații din epoca contemporană sunt cei numiți ”diasporeni” (literatura diasporei): Hans Dama în Germania, Daniela Gumann, Constantin Gumann în Austria, Smaranda Kafka în Australia și mai câțiva care încă nu și-au dobândit autoritate literară. Speram să nu-i uităm pe Aron Cotruș, Ștefan Baciu, Alex. Ciorănescu, Norman Manea, Vintilă Corbu, E. Hurezan etc. Multe se mai pot spune, iar Dinu Rachieru, D. Dobre, F. Manolescu, D. Șontică, R. Georgescu, M. Ionescu, B. Surdaș și alți critici au punctat problematica literară a ”vocilor din exil”, contribuind la cunoașterea emigrației literare românești.

Câteva personalități ale culturii naționale au avut un rol relevant în arta și literatura țărilor lor de adopție: sculptorul Constantin Brâncuși a oferit artei mondiale un stil, G. Enescu a îmbogățit armonia cu secvențe muzicale prelucrate din folclorul românesc, Mircea Eliade a devenit un intelectual de elită și un viguros prozator cu faimă mondială, Emil Cioran a fost integrat în cultura franceză și a îmbogățit filosofia europeană cu concepte originale, iar ceilalți au întreținut interesul culturii și literaturii mondiale pentru spațiul mioritic. Au adus în țară DORUL, expresia evoluției și configurației literaturii lumii, ca deschidere stilistică.

O altă chestiune ar fi cea legată de tipologia culturală a insului motivat să asimileze două culturi, două mentalități, două atitudini, două comportamente. E o dificultate de împărțire/ fisurare a sufletului, de trăire și respect pentru propria cultură maternă și cultura asimilată prin adopțiune. E mai mult o presupunere. Daniela Gumann, președinta Asociației Scriitorilor Români din Austria și Constantin Gumann, responsabili de publicația CONDEIERUL DIASPOREI, ar fi cei mai potriviți să mărturisească despre sentimentele lor reale, așa cum au făcut-o deopotrivă în cărțile lor publicate în limba română, îndemnați să părăsească țara natală pentru alte țări, să prezinte stările afective în procesul de adaptare și chiar să scrie o carte despre ”suferințele” sufletești consumate în trecerea de la o mentalitate la alta, de la un limbaj la altul, de la asumarea unui dublu comportament literar. Considerațiile de mai sus constituie doar o introducere în problematica literară a exilului și a diasporei românești

Otrava din spatele zâmbetului

Lidia Popa

Într-o zi, în satul Monteluna, bătrânul și înțeleptul Aeneas ședea sub marele stejar, observând viața care se desfășura în jurul său cu ochi atenți și înțelepți. Frunzele dansau în vânt, aruncând umbre schimbătoare pe roba sa, în timp ce copiii se jucau, iar fermierii lucrau pe câmpuri.

Cinzia și Michela, două tinere din sat, mergeau împreună pe cărarea care străbătea pădurea. Cinzia era o figură a bunătății și a afecțiunii, mereu gata să ofere un zâmbet și un cuvânt de mângâiere. Michela, pe de altă parte, era cunoscută pentru viclenia și capacitatea ei de a manipula pe oricine întâlnea. Cu toate acestea, puțini din sat îi cunoșteau adevărata natură. Bătrânul Aeneas, cu vederea sa ageră și inima sensibilă, a observat afecțiunea Cinziei pentru Michela. Dar ceea ce a văzut dincolo de acea bunătate l-a făcut să se cutremure: umbra unui șarpe s-a ridicat în spatele Michelei, gata să muște. Imaginea era clară doar pentru ochii înțeleptului, ca un semn întunecat pe care numai el îl putea vedea. Aeneas a chemat-o pe Marta, o tânără fată din sat apropiată de Cinzia, și i-a spus: „Ai grijă, copilul meu. Nu tot ce strălucește e aur și nu orice mână întinsă aduce ajutor. Uneori, otrava se ascunde în spatele unui zâmbet.” Marta, confuză și îngrijorată, a ascultat cu atenție cuvintele înțeleptului. Aeneas i-a explicat că trebuie să o protejeze pe Cinzia de Michela, fără a dezvălui deschis ceea ce știa. „Trebuie să fii precaută”, a spus Aeneas. „Observă și ascultă, iar când va veni momentul potrivit, acționează pentru a-i proteja pe cei dragi.” În zilele care au urmat, Marta a observat-o cu atenție pe Michela. A observat gesturile mici, privirile furișe și cuvintele subtile care dezvăluiau adevărata natură a Michelei. Cinzia, inconștientă de pericol, a continuat să aibă încredere în prietena ei. Într-o seară, pe măsură ce soarele apunea și umbrele se lungeau, Marta a găsit curajul să se apropie de Cinzia. „Cinzia”, a spus ea cu o voce tremurândă, dar hotărâtă, „am ceva important să-ți spun. Trebuie să ai grijă cu Michela. Nu este ceea ce pare.” Cinzia, inițial surprinsă și sceptică, a început să fie mai atentă. Cu timpul, acțiunile Michelei i-au devenit clare. Masca Michelei a căzut, dezvăluind veninul ascuns în spatele zâmbetului ei. Datorită avertismentului înțeleptului Aeneas și vigilenței Martei, Cinzia a fost salvată de o soartă dureroasă. Michela, demascată, a fost alungată din sat. Lecția învățată a fost că adevărata înțelepciune și prietenia sinceră pot învinge chiar și cele mai subtile înșelăciuni. Bătrânul înțelept a continuat să vegheze asupra satului, știind că misiunea sa era să protejeze și să călăuzească cu înțelepciune. Și în inima Cinziei, recunoștința pentru Marta și Enea a rămas eternă, ca un far de lumină într-o lume adesea întunecată.

Colecția Fabiolei

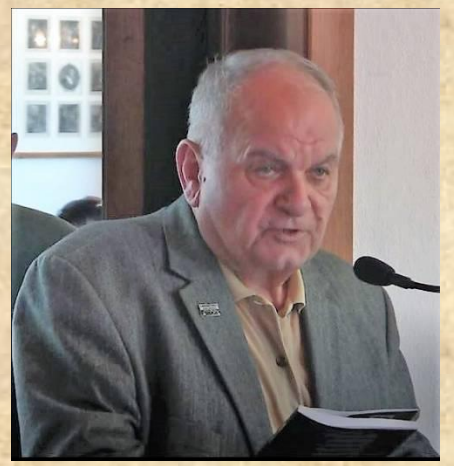
În inima unui mic sat, unde oamenii trăiau conform tradițiilor străvechi, exista o femeie pe nume Fabiola. În timp ce sătenii erau obsedați să colecționeze rune magice, totemuri sacre și pietre misterioase, Fabiola avea o cu totul altă pasiune: colecționa magneți de frigider. Fabiola nu era tocmai o cercetătoare în istorie sau o șamană, dar avea un talent unic de a găsi cei mai bizare și amuzanți magneți oriunde mergea. Ori de câte ori cineva o întreba despre colecțiile ei, ea răspundea cu un zâmbet enigmatic: „Frigiderul meu este un templu al înțelepciunii și ironiei."

Într-o zi, prietenul ei Gunnar, care tocmai recuperase un totem din lemn antic, cu aspect solemn, a decis să o viziteze pe Fabiola. „Fabiola, uite ce am găsit", a spus el, arătându-i totemul. „A fost sculptat de strămoșii noștri și conține milenii de înțelepciune." Fabiola s-a uitat la totem cu admirație și apoi, cu un zâmbet malițios, a spus: „Uau, Gunnar, este cu adevărat impresionant. Dar știi ce am?" A deschis frigiderul și a dezvăluit cel mai recent magnet al ei: un flamingo roz cu ochelari de soare. „Asta da, e o bucată de istorie." Gunnar a izbucnit în râs. „Nu există nicio cale de a ocoli asta, Fabiola. Colecția ta este unică. Dar nu înțeleg, ce înseamnă pentru tine?" Fabiola a ridicat din umeri. „Ei bine, fiecare magnet spune o poveste, la fel ca totemul tău. Flamingo-ul acesta? L-am găsit într-o excursie nebună într-un oraș plin de artiști stradali excentrici. De fiecare dată când mă uit la el, îmi amintește să nu mă iau prea în serios."

Într-o zi, satul a fost lovit de o criză de înțelepciune. Runele, totemurile și pietrele păreau incapabile să ofere răspunsuri la problemele cotidiene ale oamenilor. Liderii satului au decis să ceară sfatul Fabiolei, sperând că abordarea ei alternativă ar putea oferi o nouă perspectivă. Fabiola i-a primit în bucătăria ei, înconjurați de magneți de toate formele și dimensiunile. „Deci, care este problema?", a întrebat ea. „Am pierdut legătura cu înțelepciunea noastră interioară", a răspuns unul dintre liderii satului. „Ne poți ajuta?" Fabiola a zâmbit. „Știi, uneori căutăm răspunsuri complexe și profunde, când ceea ce avem nevoie cu adevărat este puțină ușurință și autoironie." A arătat spre un magnet pe care scria: „Zâmbește, respiră și relaxează-te." „Acest magnet", a continuat ea, „îmi amintește că, indiferent cât de dificile sunt problemele, există întotdeauna loc pentru un zâmbet și un râs. Nu ar trebui să ne luăm prea în serios. Și asta ne permite să vedem lucrurile dintr-o perspectivă diferită." Liderul satului a reflectat asupra cuvintelor Fabiolei. „Poate că ai dreptate. Am uitat importanța autoironiei și a ușurinței. Mulțumesc, Fabiola." Din acea zi, satul a început să integreze puțin umor și autoironie în tradițiile lor. Și ori de câte ori cineva avea nevoie de puțină înțelepciune veselă, o vizita pe Fabiola, care avea întotdeauna un magnet nou cu o poveste amuzantă și o lecție ascunsă. Și astfel, în timp ce sătenii continuau să colecționeze rune, totemuri și pietre, Fabiola a demonstrat că până și un simplu magnet de frigider poate conține o înțelepciune profundă și un strop de autoironie, amintindu-le tuturor importanța de a trăi ușor și cu zâmbetul pe buze.

Lidia Popa – Roma, Italia

Sterian Vicol - Versuri

Dacă
Dacă-ntr-o zi îţi voi spune adio
nu te mai iubesc
să nu mă crezi, să
alergi la marginea satului
să bandajezi troiţa sângerând!

Rama de salcâm american

Cum aşteptam vântul să-mi
cutreiere pădurile de până
la tine, vălătuci de fum
bandajau ochii jivinelor
din câmp, căutând cuibarele
de ciocârlii şi urmele tale.
Cum uitasem şi timpul, amiaza-şi
dezumflase zepellinul în care
plângea pruncul Mariei!
Atunci, brusc, ţi-am văzut
trupul în golul unei ferestre
ca o sculptură umedă pusă
la uscat într-o ramă de
salcâm american!

Fără întoarcere

Cu lux de amănunte nimeni nu poate
cerceta Corabia şi Labirintul.
(Cu pânza veşmintelor tale,
corabia va fi, sorbită de gurile
vântului până-n iarba grădinii).
Orice ai face însă, iubito,
chiar buruiana mării, mandragora,
s-o ai, totu-i răsuflare de lebădă
în furtuna ce urlă nu mai
există în-toar-ce-re...

Pânza vinului tânăr

Între două ciubere cu struguri striviţi
de picioarele Mariei şi-ale fetelor ei,
Flutură pânza vinului cel tânăr - coamă de leu,
de neatins ca şi pânza copilului dormind -
Eu mă joc în oglinda vinului cel tânăr
şi lama cuţitului e roşie ca un trandafir
strivit, lângă mine e cineva fără umbră,
umbra-i chiar pânza vinului cel tânăr -
Ţâşnind puternic printre degetele Mariei
vinul cel tânăr pare un foc ce-mi ademeneşte
trupul înnoptat, mirarea mea de-a fi încă
stăpân pe vinul cel tânăr cu pânza-i pe ochi -
Şi totuşi eu caut dincolo de pânza vinului
cel tânăr, caut zumzetul cenuşii ce va fi
ultimul din destrămarea focului, mai aproape
de strigătul meu ca vinul fluturând la tine!

Rugă

Ai grijă de mine şopteai pe la colţuri
de străzi, ele mă torc, îmi intră pe
fereastră, noaptea mă scuip în afara
lumii, strada, domnească (venind direct
din marele fluviu), iată curge în cer
de unde Dumnezeu o ţine de-o singură
piatră; îmbracă-ţi rana într-o cămaşă
invizibilă, leagă-şi cărarea din Grădina
Publică de mijloc, fiindcă cerul mână
norii humulus prin tine.

Sterian Vicol – Galați, România

Talida Teodoreanu

Dorica

Era o zi luminoasă de vară şi încă de dimineaţă, bunica a stabilit că după prima masă a zilei, să o însoţesc pe câmpul de la marginea satului pentru a culege nişte plante. M-am mirat că a vrut să merg şi eu cu ea, dar am acceptat bucuroasă. Decât să îmi fac temele plictisitoare de vacanţă, era mult mai captivant să îi ţin companie bunicii.

- Vezi, nu îţi lua haine din alea bune! Mergem pe câmp şi ai să te umpli de curnuţi şi scaieţi, de nu îi mai scoţi în veci.

I-am urmat sfatul, apoi am privit-o cum a luat un coş de răchită din magazie şi am ieşit amândouă pe poartă. Pe drum nu a spus nimic, doar mă ţinea de mână şi păşea apăsat pe lângă porţile caselor vecine. Din când în când, mai saluta câte un consătean şi ţinând strâns toarta coşului frumos împletit şi lăcuit, am mers mai departe. Chiar dacă nu rostea niciun cuvânt, uneori mă strângea uşor cu mâna ei caldă şi aspră, pentru a mă face atentă pe unde calc. Păşind aşa, fără grabă, am ajuns la întinderea verde de lucernă şi trifoi, care pornea în continuarea ultimei case a lui Gheorghe Banu. Acesta era renumit pentru stâna lui cu numeroase oi şi capre, care era păzită de cei mai mari şi mai fioroşi câini ciobăneşti. De multe ori primisem sfatul să nu ne apropiem de casa acestuia, ca nu cumva să ne sfâşie câinii. Ajunse în dreptul casei mărginaşe, umbrită de nişte salcâmi mari şi înconjurată de oţetari înalţi şi leandrii stufoşi, am privit îngrijorată către gardul printre ale cărui şipci mă aşteptam să apară silueta vreunui câine imens. Din fericire se pare că stăpânul era plecat cu oile la păscut, aşa că doar foşnetul frunzelor dese şi alungite ne acompania. Pe cer săgeta din când în când câte o ciocârlie care spărgea liniştea cu trilurile ei ascuţite. Zburau rapid păsările gri, în grabă prinzând insecte cu ciocurile lor micuţe. Roiuri de musculiţe se îngrămădeau pe deasupra plantelor care se legănau uşor în bătaia vântului. Bunica mergea tot tăcută şi eu din urma ei admiram spectacolul naturii. Mirosul plantelor mă încânta. Pe alocuri oamenii cosiseră porţiuni de lucernă, iar acum mireasma ierbii proaspăt tăiată mă îmbăta. La fiecare pas lăcuste verzi, gri şi maro ţâşneau pentru a ne face loc să păşim. Din umbra deasă a tulpinilor înverzite şi fragede, răzbăteau ţârâiturile greierilor. Din când în când, bunica se oprea şi aduna flori sau frunze de plante numai de ea ştiute, iar după un timp, destul de lung, ne-am oprit în mijlocul câmpului şi în sfârşit, mi-a zis de fapt ceea ce măcina în interiorul gândurilor.

„Să nu uiţi, mamaie, că de fapt lucrurile pe care nu le vezi, alea sunt cele care contează cel mai mult în viaţă, cele pe care le simţi din inimă. Important e să ai mereu banul tău, câştigat cu munca ta şi să nu te bazezi prea mult pe oameni, că mereu sunt schimbători. Să mergi la şcoală, să înveţi, ca mereu să ai cu ce trăi, fără să te încrezi prea mult în ceilalţi. Cu banii tăi, nu ai să depinzi niciodată de nimeni şi nimeni nu o să poată să te comande, să faci lucruri pe care nu doreşti să le faci. Mereu să ai grijă de tine şi să nu te aştepţi ca ceilalţi să îţi poarte de grijă. E obligaţia ta să te îngrijeşti cum poţi tu mai bine. Mereu să îţi faci timp pentru de tine şi copiii tăi. Să stai mult cu copiii, că ei imediat cresc şi pleacă în lume, iar apoi o să le duci mereu dorul. Viaţa e lungă, grea şi fără o bază învăţată de la şcoală, nu ai să reuşeşti nimic.”

Am rămas încremenită privind-o pe bunica care deodată, parcă nu se mai oprea din vorbit. Dar s-a oprit, doar atât se pare că voia să-mi spună, parcă nedorind să-mi abată gândurile cu alte discuţii. Cred că îşi dorea mult să iau aminte la ceea ce avusese de zis. Atunci am realizat că un aşa fel de viaţă şi-ar fi dorit şi ea. Cu libertate, o viaţă în care nimeni nu putea să îi impună modul de cum îşi trăia deciziile sau aspiraţiile, cu timp şi pentru ea însăşi. Mă gândeam că îi părea rău că nu făcuse şcoală mai multă, poate aşa considera că ar fi putut să-şi croiască viaţa pe care şi-ar fi dorit-o.

Simion

Din punctul nostru de vedere, al copiilor şi nepoţilor, bunicul a fost cel mai blând şi mai răbdător om, care mereu avea o vorbă bună şi înţeleaptă cu care să ne îndemne şi să ne încurajeze. Îi observasem mereu natura lui curioasă şi dornică de noutăţi şi informaţii. Era abonat la ziare, iar serile le petrecea răsfoind paginile ziarului Scânteia sau Almanahuri aduse de copii din colecţiile lor. Cu ochelarii cu rame negre şi lentile groase care îi măreau mult ochii, parcurgea în linişte paginile foşnitoare. La radio seara, asculta posturile Europa Liberă sau Vocea Americii, iar apoi începea dezbaterile pe diverse teme cu cei strânşi pe lângă casă, uneori până noaptea târziu. De multe ori, noi copiii, fiind doborâţi de joaca de peste zi şi de căldura sobei, adormeam cu vocile adulţilor pe fundal, care dezbăteau diverse teme. Îi plăcea să fie la curent cu ce se întâmpla în lume şi adesea îşi făcea tot felul de griji referitoare la conjuncturile ce afectau starea ţării. Încerca mai mereu să îşi facă o părere cu privire la viitor.

Pe de altă parte bunica, avea o altă părere... Datorită firii ei energice, dârze şi foarte practice, i-ar fi plăcut ca soţul ei să fie un om mai cu iniţiativă, mai descurcăreţ şi mai impunător, dar bunicul era doar paşnic, visător şi omenos. S-a întâmplat odată ca bunica să aibă un conflict cu vecinul lor, Ghibulea, care mai mereu depozita gunoiul de la animalele lui lângă gardul nostru, de aceea a hotărât să-l trimită pe bunicul să se certe cu el şi să-i spună să nu-şi mai pună toate paiele şi murdăria lângă casa noastră, că încet, încet, urma să ne infestăm cu purici de care nu mai puteam scăpa în veci.

- Du-te la Ghibulea şi zi-i să nu mai zvârle gunoaiele la gardul nostru, du-te de te ceartă cu el, ca să înţeleagă o dată! Ai auzit?
- Bine mă duc, dar nu ştiu cum să-i spun.
- Du-te şi zi-i că ne-am săturat de mizeria lui de la gardul nostru!

Bietul bunicu, neavând încotro, cu privirea încurcată, a ieşit pe poartă şi a plecat să rezolve problema. A aşteptat ceva timp bunica, dar el nu mai venea. După câteva ore, s-a întors îmbujorat şi destul de vesel. Bunicii nu-i venea să creadă.

- I-ai zis, mă? Te-ai certat cu el?
- Am fost, Dorică, aşa cum mi-ai zis. M-am dus la gard la el şi am văzut că săpa ceva în grădină, mi-a zis că săpa la un wc şi că să merg, să mai vorbim. M-am dus lângă el, ne-am luat cu vorba, am mai glumit şi apoi, am şi uitat de ce m-am dus. M-a invitat la o vişinată şi am şi mâncat ceva, aşa că nu i-am mai zis nimic. Eu nu sunt supărat pe el. Nu am de ce să mă cert. Dacă vrei tu să te certi, nu ai decât să mergi, eu nu am nimic cu omul!

Când a auzit bunica nu-i venea să creadă cât de împăciuitor era şi cum venise cu treaba nerezolvată. Adesea se iveau astfel de situaţii în care ea îşi dorea ca el să fie mai tranşant şi să rezolve problemele ferm, dar el era doar pacifist şi nu putea să dorească răul nimănui. Nici măcar nu putea să taie vreo pasăre pentru mâncare, avea sufletul prea milos pentru a face rău vreunei fiinţe. Pentru el se pare, că era mai important să caute frumuseţea şi bunătatea în tot ceea ce îl înconjura, astfel pentru a putea face faţă mai uşor la prozaicul şi banalitatea vieţii.

La sfârşitul vacanţelor venea întotdeauna şi momentul neplăcut când urma să-mi iau la revedere de la sat şi casa bunicilor, iar acest lucru îmi displăcea atât de mult încât încercam să nici nu mă gândesc la el. Frunzele copacilor căpătau nuanţe calde, păsările se răreau, deja unele plecaseră către casele lor din ţările calde, iar greierii cântau mai puţin. Parcă toate începeau să se întristeze alături de mine. Dar aşa cum se întâmplă mereu, totul are un sfârşit, iar conform regulilor Teoriei relativităţii, *„tot ce este frumos trece foarte rapid”.* Aşa se întâmpla şi în dimineţile când ai mei mă trezeau cu „noaptea în cap” pentru a merge la staţia de autobuz, ei neavând maşină proprie, la acea vreme. Ceasul suna, Luna era încă pe cer, deja dimineţile erau răcoroase, ceaţa umedă stătea tăcută, depusă pe frunzele veştede căzute pe jos, iar noi rapid trebuia să ajungem în timp util, încărcaţi cu bagaje în centrul satului, în faţa magazinului universal, unde făcea staţie autobuzul. Înfrigurată, cu ochii încă aproape închişi, mergeam alături de ai mei spre mijlocul de transport. Abia când ieşeam pe poartă începeau şi cocoşii, încă timid,

să cânte, parcă şi ei somnoroşi. Bunicul, ca să ne fie de ajutor, de fiecare dată ne însoţea cu un cărucior de lemn pe care îl încărca cu bagajele grele. Aceste momente erau cele mai neplăcute din întreaga vacanţă. Conştientizam că zilele frumoase şi fără griji, se finalizau, eu urma să încep un alt an şcolar, iar faptul că urma să mă despart de fiinţele pe care le iubeam cel mai mult, nu făcea decât să îmi dea un sentiment de apăsare şi tristeţe intensă. Bunicul venea în urma noastră cu căruciorul încărcat, dar eu mergeam alături de el şi îi ascultam ultimele sfaturi şi îndemnuri. Mă încuraja şi îmi explica cât de important era să învăţ bine la şcoală, să îi ascult pe ai mei, să fiu cuminte şi de ajutor celorlalţi. Abia îmi târam picioarele, fără nici un spor şi îl ascultam, iar în jur vedeam iarba umedă de rouă, pleoapele zorilor de zi care uşor se ridicau şi auzeam şi câte un căţel lătrând după noi, de după câte o poartă. În aşa atmosferă retrăiam în gând, ca şi cum eram deja plecată, clipele cele mai frumoase din zilele petrecute la sat. Momentul culminant al tristeţii era când îl îmbrăţişam pe bunicul, iar apoi de la geamul autobuzului îl vedeam cum îşi scotea batista şi îşi usca ochii încărcaţi de lacrimi. Vedeam prin geamul autobuzului cum casele, turlele bisericii şi semnul cu denumirea localităţii rămâneau în urmă. Pur şi simplu mi se rupea sufletul de tristeţe, păstrând această imagine tot drumul până acasă. Nu mi se părea deloc corect, ca atât de mult timp urma să mai treacă până să mă reunesc cu bunicii, pe care pe bună dreptate şi acum îi consider îngerii mei păzitori.

Asemeni bunicii şi sfârşitul vieţii lui, a fost tot aşa, după dorinţa sa. Când se gândea la inevitabilul sfârşit, care urma să vină şi pentru el, cu firea lui discretă şi bunul simţ, nu îşi dorea nimic mai mult decât să se stingă repede şi să nu fie o povară pentru nimeni. Era ca un fel de testament verbal, prin care ne înştiinţa că nu îşi dorea nimic mai mult decât să treacă fără prea mult tam tam în tărâmul veşniciei.

Imediat după Revoluţia din 1989, mai exact în februarie 1990, bunicul mersese la capătul satului pentru a aduna nişte vreascuri pentru foc. Luase cu el căruţul pentru lemne şi aduna liniştit rămurelele căzute după o furtună. Pe acolo, pe şosea a trecut un car tv de la postul TVR, cu doi reporteri care căutau drumul către Tulcea. Văzându-l pe bunicul care trebăluia la marginea drumului, au oprit automobilul şi au coborât, un cameraman şi o reporteriţă care au purtat un dialog cu bunicul. După ce au observat cât de volubil era şi la curent cu evenimentele tulburătoarei Revoluţii, au hotărât să facă o filmare cu el. Bunicul s-a emoţionat foarte tare şi a vorbit cu mult entuziasm despre ultimele evenimente istorice petrecute. După ce, cei doi oameni de televiziune au plecat, bunicul, sub impresia celor întâmplate, a făcut un accident vascular. În scurt timp a fost găsit de către un sătean şi dus acasă cu o căruţă. Până seara târziu s-a şi stins din viaţă. S-a întâmplat exact cum îşi dorise, rapid, fără multă suferinţă şi fără să împovăreze pe nimeni cu necazul lui.

După ce a rămas văduvă, bunica a mai trăit şaisprezece ani singură şi mai mereu îl pomenea pe bunicul în discuţii:

„Eu am avut un bărbat dişteptt, nu ca ăştia de pe aicea! Tot timpul citea, tot timpul scria ceva, pentru oricine avea o vorbă de sfat! Nu a băut, a fost bun cu copiii şi nepoţii, şi-a văzut de treaba lui şi nu a deranjat pe nimeni, cât a trăit! “

Pe el l-am îndrăgit cel mai mult dintre toţi membrii familiei datorită faptului că niciodată nu şi-a pierdut candoarea sufletului de copil. Pe lângă mama, el a fost cel care mi-a acordat cel mai mult timp şi atenţie. Mereu considera că a sta de vorbă cu un copil nu este niciodată un timp irosit. Era de părere că de la copii poţi învăţa multe, ei având o înţelepciune a lor, ce nu le este împărtăşită decât celor care le acordă încredere și timp.

Talida Teodoreanu – Brăila, România

Simona Prilogan- Versuri

Litanie

Toamna mea e poarta unui altar șintoist:
doi stâlpi, două traverse,
împregnate de secole de rugăciuni.
Doi călugări vibrând în cânt sub zorii albi,
reci ca o respirație abia născută,
iar trei frunze alunecând spre pământ,
rotindu-se domol,
semne vechi ce anunță nevăzutul.

O pot măsura în
frânghii shimenawa ce șoptesc ocrotire,
în tăblițe ema ce poartă dorințele străinilor,
în pietre sacre încălzite
de pașii nenumăraților pelerini.
În unele zile, este
muntele care respiră ca un kami adormit,
cedrii care se ridică recitând sutre,
o liniște atât de profundă
încât gândurile îngenunchează singure.

Îmi măsor anotimpul în
claritatea rece a unui bazin chozuya,
unde mâinile îmi tremură sub polonic
pe măsură ce curățarea devine
un adevăr liniștit, interior.

Mă regăsesc în
lunga potecă pe care mergeau yamabushi,
cu spiritele lor rămase în mușchi,
cu disciplina lor răsunând în
respirația mea nesigură.

Inima mea cântărește lângă
vânturile tengu ce izbesc ramurile,
frunzele roșu-aurii plutind
ca profeții uitate,
pulsul vechi al muntelui
murmurând sub pașii mei.

Îmi măsor dorul în
o singură bătaie de clopot,
un sunet care pătrunde în coaste
și reașază încet
tot ce credeam că știu.

În unele zile, sufletul meu e
un felinar aprins în amurg,
o întrebare șoptită unei vulpi-gardian,
o rugăciune îngenuncheată
în scobitura pieptului.

În Hikosan, toamna mea se așază ca
un pelerinaj al predării,
un dialog cu spirite nevăzute,
o lecție despre cum să cazi cu grație,
să te ridici cu umilință
și să asculți tăcerea
care învață mai mult
decât ar putea vreodată cuvintele.

Immigrant

Un păstrător a două zori,
un călător încrustat între limbi,
purtător al orizontului

ce ține continente într-un buzunar de la piept.

Un cartograf al hărților neterminate,
pelerin ce trasează coordonatele apartenenței,
un suflet care se încarcă, se reîncarcă,
și se adaptează.

Un plimbător între lumi,
traducător de bătăi de inimă,
o fantomă rătăcită printre algoritmii granițelor.

Un vis criptat în trecere,
o parolă fără națiune,
o viață repornită
pe lățimea de bandă subțire a speranței.

Un căutător al următorului răsărit liniștitor,
grădinar ce plantează amintiri
în sol nepromis,
purtător al unei tăceri
pe care niciun pașaport nu o poate defini.

Un migrant spiritual,
trecând praguri nevăzute,
înclinându-se în fața vântului
care știe toate țările.

O poveste salvată în cloud,
un fișier corupt de război,
un suflet de rezervă
restaurat în lumină străină.

Un pelerin al șanselor secundare,
o respirație ce învață ritmuri noi,
o inimă aliniindu-se
la constelații necunoscute.

Un ecou care refuză să dispară,
un pod construit din rupturi,
o actualizare umană, versiunea 2.0,
croită din rezistență.
Un nume rostit greșit de lume,
dar pe care universul
îl șoptește corect.

Un vânt doinește-n la minor

Sub dealul toamnelor de ieri
Zâmbesc poveștilor din noi
Poteci cu plopi, cireși și tei,
Alean și dor, și calde ploi.

Sub coama visului târziu
Incertitudini ne-mpletesc
Țesând pe margini de pustiu
Înseninări de gând firesc.

Cine suntem, de ce aici
Ne întâlnirăm pe alei?
Ce ochi de stele, țel și frici
Croitau zilele de ieri?

Din ce semințe am rodit
Prinși între văi și munți de-alean?
În care veri am înflorit
Sorocul nostru pământean?

Pe ale iernilor cărări
Răspunsuri se-albastresc în zbor,
Scrutând nostalgic alte zări
Un vânt doinește-n la minor.

Simona Prilogan, Londra,

Străinul

Daniel Ernestina

Străinul, cum îl numeau sătenii în bârfele lor, mi s-a părut un tip extrem de interesant, așa că veneam foarte des "la prăpastie" să-l ascult. Studiase filosofia și îi plăcea să vorbească, în special despre Socrate ori despre Platon de parcă a stat cu ei la o bere.

-Socrate, spunea moșneagul, vedea foarte simplu prostia doar ca pe lipsa inteligenței, dar îi recunoștea pe proști după meteahna lor de a crede că ei știu totul, motiv pentru care nu puneau întrebări, nu căutau adevărul, nu doreau să se cunoască pe sine. După Socrate pentru a deveni înțelept era suficient să-ți recunoști ignoranța.

Platon, în Republica, vorbește despre prostie ca o rătăcire a sufletului în întunericul neștiinței. După el prostul este prizonierul propriilor iluzii confundând aparența cu adevărul.

Bătrânul nu prea era de acord cu prietenii lui Socrete și Platon. El susținea că prostia, în sens filosofic, nu este lipsa de inteligență, ci absența dorinței de a înțelege. Nu e neapărat o boală a minții, ci o lene a spiritului. Este acel refuz tăcut de a pune întrebări, preferința comodă pentru certitudini goale în locul îndoielii fertile. Prostia nu locuiește în cap, ci în orgoliul care nu lasă gândul să circule.

Filosoful Dietrich Bonhoeffer spunea că prostia e mai periculoasă decât răutatea – pentru că prostul nu se înfruntă cu argumente, ci se ferește de ele. Nu vrea adevărul, ci doar un ecou al convingerilor lui. Prostia, în fond, este o formă subtilă de trufie: crede că nu mai are nimic de învățat. Și, paradoxal, cu cât e mai adâncă, cu atât se crede mai specială și râde, dar nu pricepe de ce râde.

Era sublim,doar că pe mine viața lui mă interesa mult mai mult decât Socrate, Platon și părerea lor despre prostie și proști. Abia târziu, după ce Străinul s-a dus acolo unde urma să se împace cu victimele lui am înțeles cât de utile mi-au fost, în viață, poveștile lui.

Nu știu pentru care motiv bătrânul a căpătat din ce în ce mai multă încredere în mine, fapt care l-a făcut să își deschidă în fața mea, fără menajamente, sufletul obosit explicându-mi pentru ce îl obsedează prostia.

-Când stau și cuget la toate prin câte am trecut, îmi spunea, apare întotdeuna întrebarea: eu sunt nebun ori prost? A crede în vorbele pompoase de genul "aș veni la tine cu munții în spate" este sigur prostie. Dacă mi-aș fi văzut de treabă, cu siguranță, mi-ar fi scris că s-a căsătorit între timp, eu aș fi suferit fără crize de nebunie, fără, morți, fără închisoare ori spital de nebuni. Cu sufletul rănit puteam trăi o perioadă singur, apoi încet, încet reâncepeam să iubesc, pentru că, fără dregoste viața e ca mâncarea de regim pe care a trebuit să o suport în spital.

Din prost am deveni nebun pentru că, în momentul acela am trecut granița dintre nu pot înțelege și nu mai pot suporta. Între prostie și nebunie e o potecă foarte îngustă pe marginea prăpastiei minții. Prostia este un câmp arid, unde gândurile cresc rare și uscate. Dincolo, în prăpastie, ideile ard incredibil de vii, nepermis de multe și insuportabil de dureroase. Prostul nu știe niciodată ce pierde, motiv pentru care întotdeuna este liniștit și sigur de el. Nebunul simte absolut totul și pentru aceea se sfărâmă. Pe granița aceasta între prostie și nebunie am trăit râzând și plângând, căutând echilibru dintre prea puțin și prea mult.

ROMEO ȘI JULIETA

- fabulă –

Plângând,
Fetița și Grivei,
Stau fiecare-n
Altă cușcă.

Ei se iubesc
de mici căței
de când stăpânii lor
se mușcă.

GURMANDU'

Iubito, m-a lovit regretu'
c-aseară
ți-am halit
bugetu'!
Dar, ce să fac?
sunt pofticios
mănânc ce-i bun
și ce-i frumos.
Regret
că nu am fost atent
să-ți las bacșiș
un sentiment.

JOCURI DE CUVINTE

Mi-a spus mama:
fii cuminte,
nu da iama
în cuvinte
fiindcă vin
în urma lor
sentimente care dor...
Nu te pierde-n fraze lungi
fiindcă nu știi
unde-ajungi
și la urmă
când aduni,
strângi o groază
de minciuni.
Tu-mpletește
printre rânduri
sentimentele
cu gânduri
fii cinstit
și pentru rest
poți să faci
un simplu
gest.

BILANȚ

Alunecase soarele sub deal,
Iubita mea cu ochi ca două faruri,
Dar n-am ajuns, iubita mea, la mal
Căci mi-am jucat ajungerea la zaruri.

Și implorând puterile divine
Mai rătăcesc prin multe alte părți,
Dar n-am ajuns iubita mea la tine
Căci mi-am jucat ajungerea la cărți.

N-am învățat cei rău și ce e bine
N-am îmblânzit nici norii, nici seninul
Și n-am ajuns iubita mea la tine
Căci nu a vrut norocul ori destinul.

NEVĂZUTUL DINTRE DOI

de Iosefina Schirger şi Petru Ababii

Poezia este plânsul și surâsul meditativ-metaforic în surdina primordialului - Muzica sufletelor mari înzestrate cu har dumnezeiesc în habitatul lor ființial, un fel de produs al suprapunerii a două spirite: acel al ființei fizice umane și acel al harului dumnezeiesc, duplicitate ființial-metafizică venită din ipostazele apriorice superioare ca suflet Magna.

- Sunteți bun! Cel mai bun! Magna de Bun!

- Nu știu cât de bun sunt. Sunt cel ce sunt. Totul este sub supravegherea lui Dumnezeu.

- Gata o nouă carte! Fiindcă nouă nu ne ajunge… o filă.

- După gata vine un nou început. Da, două sunt la tipografie iar alta stă în manuscris.

- Ați terminat *Geneza poeziei*?

- Da, aștept a doua parte de la tine.

- Nu sunt în stare. Decât de *Pod*. Am ajuns la 267 de pagini. Mi-ar fi plăcut.

- Nu ne grăbim. Mai odihnește-te, apoi vei hotărî. Simt de la distanță cât trudești, cât de vrednică ești!

- Ca un melc. Printre picături. Temându-mă că nu e totul perfect.

- Și ploaia nu te udă, ci doar îți alimentează puterile. Ce ai în vedere?

- Mai nimic. Să fac față treburilor zilnice, mărunte. Scrisul e bonus, premiul, fiindcă pot.

- Și totuși, ce nu e perfect? Mă îngrijorezi. Ai demonstrat nu o dată că poți ca nimeni altul.

- Sunt ok, doar mă alint. Am cu cine. Vreau să iasă bine *Podul de flori*. Vi-l trimit atât cât e acum? Mă mai suportați?

- Te înțeleg. Numai timpul va arăta dacă va fi un succes sau nu. Te suport sub orice formă! Ce mai întrebare!

- Minunea e că suntem, că scriem.

- Da, vom continua cât ne va susține Dumnezeu. Versurile lui Adrian Păunescu ar trebui să fie ale mele! Împărțim versurile la amândoi, în paritate egală. Mă minunez cum găsești aceste texte pe care le expui. Curg pe bandă rulantă. Cred că mulți subscriu sub aceste versuri uluitoare după adevărata iubire. Iese bine *Podul*, însă, examenul îl va da în fața publicului.

- *Podul* trebuie întâi să ne placă nouă. M-am bucurat de mesajele membrilor familiei: că sunt mândri de dumneavoastră!

- Te întreb: ție îți place? Principalul e să placă autoarei care pune atât de mult suflet în realizarea lui.

- Vreau să ne iasă.

- Și eu vreau de asemenea.

- Mă tem să nu se înțeleagă greșit. Nici eu nu sunt o profitoare. Dacă nu vom fi aproape 1 la 1 de buni, nu are rost.

- Nu-ți face griji! Tu ești cu adevărat importantă cu harul tău intelectual, a mea și tu, ca om. Ce ar avea fetele cu lumea mea?

- V-am furat, orbit, acaparat, oglindit, citit, reflectat.

- Nu. Ne-am identificat, bucurat, emoționat.

- Am deschis ferestrele, aripile și am zburat.

- Ne-am înhămat la carul Căii Lactee.
- Dacă doar pe acolo e drumul spre sublim!
- Nu mă întrec cu harul tău poetic. Oricum rămân în urmă.
- Cine zice că suntem la întrecere? Eu sunt într-o pauză recuperatoare, binevenită, care îmi dă puteri, încredere, aripi.
- Când am citit acum poeziile tale am rămas uimit.
- Fiind har, e dăruit, nu e meritul meu. Ce ați găsit nou? Sunt aceleași. Toate în *Parcă te iubesc*. Exagerări, mirări, visuri. Un monolog. Nu se compară cu starea în care ai, primești răspuns.
- Nimeni ca tine nu poate da atâtea valențe unei metafore ca s-o transforme într-o super metaforă care este Poemul Iosefina Schirger.
- Sunt simple vorbe, pânze de păianjen, plase, capcane, momeli. Pansamentele, medicamentele mele... Cât să pot.
- Nu te nega, căci nu-ți reușește! Altfel toate se transformă în amăgiri.
- Nu-mi reușește să mă mint, decât îmi fac curaj, mă consolez.
- Vezi că am dreptate când am spus că în poemele tale de fapt te cauți pe tine și nu pe altcineva?
- Nu îmi e clar nici de ce le vedeți atât de speciale. Niște strigăte mascate, aproape lacrimi șlefuite să pară de cristal, de fosfor, să ardă, să facă lumină.
- Numai ce am spus în mesajele mele: un om fals nu poate spune lucrurilor în așa fel. Mulți de fapt nu te pot aprecia la justa valoare. Eu pot.
- Nu a încercat cineva. Da, Tu Poți. Nu știu cum.
- Eu cred că am reușit. Tu ce crezi?
- Pare că ne-am făcut ceva. Nu sunt obișnuită să mă las citită.
- Pentru că Dumnezeu e cu noi.
- Da, suntem trei.
- Dar eu te-am citit.
- Înseamnă că ați primit cheia. Ați găsit fereastra. Sau ni se pare. Și alții scriu. Mai frumos.
- Astfel de oameni ca tine nu pot fi citiți de oricine.
- Ce bine! Înseamnă că noi nu suntem oricine.
- Fereastra ai deschis-o tu pentru ca eu să privesc în ea și să te descopăr.
- Înseamnă că drumul spre sublim avea o fereastră, că nu ne-am găsit întâmplător, că va rămâne ceva, că nu am trudit degeaba, că suntem vii: lumânări, frunze, păsări, vibrație, cuvânt, că am cu cine vorbi, la cine veni, plânge, opri.
- N-am spus eu că omul trebuie ca să se iubească mai întâi pe sine? Tu ai reușit și ai demonstrat acest lucru cu întreaga ta creație, regăsindu-te pe tine.
- Fără ea nu ajungeam la Orhei, la fântână. Deci a meritat. Și dumneavoastră nu ajungeați în România.
- Mie, prin aceasta, mi-ai oferit fericirea și bucuria de a te descoperi și cunoaște, mai mult tezaurul tău poetic, căci adevărat tezaur este. Toată lumea și toată simțirea încap în el!
- E vorba de bucuria de a crește în proprii ochi, de a vă simți apreciat pentru ceea ce sunteți, gândiți, scrieți; revigorare, întinerire, dilatare a timpului. Nu ne va crede nimeni… Dacă vă regăsiți când citiți e cel mai mare câștig pentru mine.
- Bravissimo magna pentru tine!
- În sfârșit un destinatar avizat! Ba ție! Eu nu înțeleg, nu văd ce vezi tu. Dacă îți place, îmi e destul.
- Adu-ți aminte tot ce ne-am scris! Este și destinul meu. Se numește Iosefina Schirger. Dar tare greu nume de familie mai ai! Trei consoane una după alta! Pentru că și tu ești deosebită. Oare ce o fi însemnând?

- Haideți să vedem jumătatea plină a paharelor noastre! Ați zis că aveți gospodărie cu flori, cățel, curte. Fac parte din acelaşi destin. Să aveţi grijă să nu vă lipsească nimic, să fie totul în ordine!
- Tot ce înseamnă o casă la țară cu toate atributele ei...
- Aduce echilibru. Vă puteți gândi, concentra pe scris. Găini, cocoși aveți?
- Avem de toate.
- Merita să aveți telefon doar pentru a mi le poza!
- În ultimul timp scriu noaptea. Mi-e plin capul cu reviste...
- Să le trimiteți în fiecare zi articole spre publicare!
- Nu vreau să mă încarc cu lucruri fără de care pot trăi.
- Cum ar fi? Telefonul? Mie îmi plac lucrurile. Mă atașez de ele, cele care dau, aduc confort.
- Multe lucruri avem fără de care se poate trăi. Supraconsumul pune mare presiune pe natură, iar ea se răzbună pe noi. Nu vedeți cum se răzbună?
- Nu e cazul la noi! Să vedeți în America ce risipă!
- Natura, prin natura ei, este austeră adică economă. Tu ești și economistă trebuie să vezi asta. Am în vedere lucrurile la general.
- Îmi place când tehnologia ne ușurează viața: centralele pe gaz, mașina de spălat, calculatoarele, roboţii.
- Problema actuală, transformată în dilemă a acestei lumi, este supraconsumul. Toată această ușurință a noastră cade povară grea pe umerii naturii.
- Pare un curs firesc: sublimul ca echivalent al civilizației. Așa trebuie să fie: Să progresăm!
- Primesc multe cereri de prietenie de la profesori, oameni de cultură și știință străini, cu nume străine. Nu înțeleg. Ei cunosc limba română? Chiar acum am dat acordul unui profesor german și unui scriitor român.
Textele se traduc automat în limba utilizatorilor. Așa sunt aplicaţiile, telefoanele.
- Nu știam. Nu am.
- Pe reţelele de socializare este opțiunea de traducere.
- Da, este așa ceva.
- Înseamnă că vă veți înțelege. E un câștig să cunoașteți oameni noi, cu preocupări asemănătoare. Să vedeți la ce nivel sunt, să luați părțile bune de la fiecare…
- Sunt pline revistele cu poeți și poezii! Extraordinar! Cine citeşte atâta poezie? Iosefina, am distribuit *Lauda magna* peste tot unde a fost posibil. Dacă vrei poți s-o pui și în *Pod*, cum dorești. Iat-o:
Poezia Iosefinei Schirger este unicat. Fiecare poem este o metaforă, prin fiecare și cu fiecare ea se caută pe sine ca să se regăsească prin iubire de sine și de poezie, să se redescopere de fiecare data, în produsul final - super metafora. Întreaga sa creație este compusă din metafore poezii, poeme construite minuțios prin iubire. Nu vom găsi în peisajul poetic românesc o mai mare abundență de narațiuni poetice suprasensibil-emotiv trăite la modul cel mai natural și duse la infinit, decât în opera ei. Credeți că exagerez? Citiți-i cele 50 şi ceva de volume și încă multe în lucru și vă veți convinge! Nu mai este unde la mai mult și la mai mare! *Lauda magna*! La Iosefina Schirger totul este metafizică, metafizica în care dispare ca într-un numen până la urmă tot ce este sensibil și sesizabil aici în realitate. Ea este atât de metafizică în gândire, încât nici nu realizează că, de fapt, chipul pe care îl visează de o viață și spre care tinde și după care tânjește cu atâta patimă și dragoste este chiar al ei, chiar poezia sa identificată cu ea însăși. Și nu e iluzie: s-a descoperit într-un târziu, dovada fiind abundența de narațiuni poetice splendide, pline până la refuz de metafore și super metafore care toate trag la carul Căii Lactee. Un har poetic metafizic stelar!...

- Iosefina, nu ai egal și repetare în lumea polivalentă a talentelor poetice românești! Ești un fenomen.
- Dacă încep să cred ce îmi spuneți? Dacă exagerați, ca mine? Nu e prea mult?
- Este purul adevăr. Știu ce spun. Întotdeauna, peste tot și pretutindeni pot demonstra, apăra cu argumente logice acest adevăr.
- Credeam că adevărul nu trebuie demonstrat, că ni se revelează. Este, suntem. Să ne bucurăm de el, de noi!
- Lasă ca cineva să încerce să demonstreze contrariul! Știu cum să-i dau riposta. Pentru cei mărginiți nici cel mai pur adevăr nu se revelează.
- Nimeni nu va îndrăzni! Noi scriem pentru noi. Am încredere. Are grijă Doamne Doamne.
- Totul este sub pavăza Lui. Ce premoniții, ce vers superb, ca un vânt, furtună, ploaie, ca un vin. Te întreb: premoniția a devenit realitate sau mai cauți mânată de o alta efemeră, esențială? Până unde? La infinit oare?
- Nu mai caut. Am totul.
- Tot împreună cu tot se face Dumnezeu... M-a anunțat Thomas Csinta de la *Revista Jurnalul Bucureștiului* că mi-au publicat primul articol. Cum a ajuns în Franța, n-am idee.
- Editorii români colaborează între ei, au contacte în afară, își recomandă scriitori. Înseamnă că articolul merita să fie promovat! Bravo!
- Iosefina, e cam lungă narațiunea dar te rog ascultă cu răbdare până la capăt lecția splendidă de istorie corectă dată de celebrul istoric român Gică Manole, că adevăr vorbește! Am să caut să știu mai multe despre acest om de știință adevărat.
- Căutați-l pe Google să vedeți ce cărți și activitate are!Trebuie să vă împrieteniți!
- M-a impresionat. E un istoric ambițios, principial, obiectiv și cu dragoste pentru adevărul istoric.
- Adun mai multe publicații și extrase din revistele în care aţi fost publicat. Poate veniți să le luați.
- Despre ce fel de colet este vorba?
- A apărut *Revista Moldova Literară* la Iași. V-o trimit prin poștă împreună cu altele.
- Am și uitat că am trimis. Ce colet? Puteau să trimită prin poșta electronică. Te rog nu te trudi! Nu ai nicio obligație, dimpotrivă. Înțelege-mă!
- Unele reviste nu au format electronic, doar tipărit. Nu e problemă! Trimiteți-le în continuare articole! Sunt bune. Sunteți bun! Nu putem să le avem pe toate! Să ne bucurăm de ce avem! Și să mulțumim pentru tot.
- Curge informația de la tine ca apa unui izvor viu! Nu o dovedesc. M-au lăudat Victor Rusu și Ion Cristofor de la *Conexiuni Culturale*. Florentin Streche de la *Regal Literar* m-a informat că îmi va publica *“frumosul articol despre mândria națională la români”*.
- Cereți-le prietenia! Altfel nu văd postările noastre de mulțumire.
- Sunt mult mai tineri și parcă nu-mi vine.
- V-au luat la ei în reviste! În mediul virtual nu prea contează vârsta. În locul unui editor m-ar onora bucuria autorilor publicați, mai ales de nivelul dumneavoastră.
- Oricum... Nu știu, eu sunt un tip care nu mă pot băga în sufletul cuiva. Poate nu mă dorește, îi este jenă să mă refuze... Eu îi accept pe absolut toți.
- Nu-mi place termenul "*poetesă*". Am căutat în DEX și nu prea e de bine! E mai corect poetă sau doar numele. V-ați supărat?
- Nicidecum. La capitolul limba română sunt un profan nu am nicio pretenție.
- Sunteți cel mai bun la română! Iar la filosofie, sublim spre genial. Și nu o spun eu, o neavizată, ci o mulţime de editori.

- După mine sună metaforic *poetesă*. Fie și poetă, dacă spui tu! Voi avea în vedere asta. Cu gramatica stau prost de tot, în special cu scăpările de litere.
- Nu vă mai faceți griji pentru lucruri minore! Esențialul, substanța contează! Țineți pasul cu tehnica. E de apreciat. Mărunțișurile se corectează. Oricine poate face corecturi, dar nu oricine poate scrie așa!
- Parcurg de zece ori un text în corectură proprie și tot una: nu descopăr toate scăpările de litere. De aceea nu prea am încredere. Consider gramatica limbii române destul de grea.
- Nu vă gândiți la asta! Conținutul, mesajul sunt importante și că aveți pentru cine scrie: puțini, dar buni...

Iosefina Schirger – București, România

Constantin Gumann - versuri

A fi, sau a nu fi

A fi, sau **a nu fi,** problemă
O-avea și Shakespeare ca dilemă
Să fii pozitiv în viață-este sagace
Iar de ești negativ stai ca pe ace.

Dar, **a avea,** a devenit o pandemie
O boală de nevindecat în omenie.
Ne zbatem să acumulăm la infinit
Fără limite un cont în bancă nesfârșit.

Și uite-așa ne consumăm viața,
Până la momentul când se rupe ața,
Și iei cu tine numai patru scânduri,
În întunericul din cele reci străfunduri.

Qui prodest ? este întrebarea,
Quo vadis ? e continuarea,
Răscruce-n care te blochezi,
Pe cin-să crezi, să numai vezi.

Pe piatra de la țintirim
Vom scrie, cei ce te iubim,
Nu prețuim ce ai avut,
Noi prețuim ce ai făcut.

A trăi pentru.A trăi

Oricât de greu ar fi să pătimesc
Cât de nevolnic fire-aș, de hulit,
De-ar fi să fiu, din toți, cel mai lovit,
M-aș mulțumi chiar numai: să trăiesc !

Și ciung, și-olog, și hodorog [1]
Ghebos, șoldiu, dar și bocciu,
Lipsit de dinți, ca și de-arginți,
Cât timp sunt viu, bine-am să fiu !

Nu mă gândesc să fiu „un fericit“,
Așa ceva m-ar face să-amețesc
Și, dimpotrivă, răul, să zâmbesc,
Oricât ar fi de mare, de cumplit.

Văd că sunt unii ce se sinucid,
Ce își ridică viața cu-a lor mână...
Ce suflet au? Un suflet de tot vid,
Făcut din beznă, pleavă și țărână,
Știut fiind că sufletul este avid:
Ceva din el, ceva să mai rămână !
Când viața îți este dată și nu amanetată
De cei ce te-au creat plini de iubire
Tu nu ai proprietatea cea deșartă,
Să le provoci așa teribilă mâhnire.

[1] Scrisoarea 101 a lui Mecenas către Lucilius: Debilem facito manu, Debilem pede, coxa: Tuber adstrue gibberum, Lubricos quate dentes: Vita dum superest, bene est.

SPICUIRI DIN POETICE TRĂIRI SPECIALE
Constantin Gumann

Cuprinzând mai bine de o sută de pagini, volumul de față, scris de domnul Constantin Gumann, sub titlul „Trăiri spirituale în vremuri speciale”, a apărut în anul 2022, la Editura DETECTIV LITERAR, București și este, se pare, primul în care scriitorul decide să-și pună la lucru și pana lirică.

Placheta este întregită de fotocopii ale unor lucrări de metaloplastie, realizate chiar de autor, de o copertă sugestivă ce aparține, conceptual, doamnei Daniela Gumann și, nu în ultimul rând, de o consistentă prefață semnată de cunoscutul scriitor Adi George Secară.

Viața este darul cel mai de preț al omului, o bucurie, o clipă de eternitate care trebuie trăită cu intensitate, la maxim: „Când viața îți este dată și amanetată/ De cei ce te-au creat plini de iubire/ Tu nu ai proprietatea cea deșartă,/ Să le provoci așa teribilă mâhnire.” Aceste reflecții despre existență sunt exprimate într-un context mai amplu al destinului poetului, care a cunoscut numeroase dificultăți de-a lungul timpului și care a răzbit singur, prin muncă asiduă, nu fără suferințe dintre cele mai dureroase.

De aceea simte acut înstrăinarea, dar și revenirea pe pământul propriei țări: „Să replantezi pomul bătrân este o treabă grea”, deoarece, „în străini”, și-a creat „ghetoul dorului”. În poezia „Repatriatul”, se fac referiri directe, dar realiste, cumva oximoronic, la două situații antagonice: „Nu bate la ușa lor, că n-o să ai deloc vreun spor,/ Nu sta mereu în genunchi, să te doară vreun rărunchi” ***versus*** „Țara-i familia ta ce în veci n-o poți uita”, „Tot aici vei dărui ultimul tribut făcut.”

Un mesaj destul de dur este adresat copiilor „ce nu mai au trecut”, cu amara constatare: „copiii care nu-și prețuiesc părinții au *inimă de gheață*”, aceștia coborând „pe scara vieții la rangul de om-paiață”.

Dragostea și femeia devin, ambele, sau separat, teme predilecte, pentru că cele două entități sunt, de fapt, interdependente. Dragostea este „pură și sublimă”, „nu-i parțială, ea va fi numai totală,/ .../ nu se-mparte, se dăruiește pân’ la moarte”. Femeia este „arbore al vieții”, „elixir al bătrâneții”, sau: „Femeia-i o iubită, femeia este mamă,/ Femeia îți dă viață, ea e de pus la rană./ Soldatul cel puternic și foarte grav rănit/ Moare având pe buze cuvântul pomenit:/ MAMĂ-i la tine-n suflet aproape dăltuit.”

O parodie reușită este poezia „Mai am singurul dor” (după poezia eminesciană „Mai am un singur dor”), în care umorul fin este prezent sub forma unor catrene demne de „Cimitirul Vesel” (iertat să-mi fie gândul care m-a purtat acolo!...), în care sunt enumerați scriitori lângă care nu este de preferat ca autorul să-și petreacă funesta veșnicie, „în cimitirul prăfuit”: „Nu vreau sicriu bogat,/ Cortegii, flamuri, steaguri,/ Odată-n hău intrat,/ Nu te mai ții de fleacuri.// Și nime-n urma mea/ Nu vin-a mă jeli,/ Din contră, s-ar cădea/ A nu mă pomeni.// ...// Și nici cu Călinescu/ Nu vreau să stau la cot./ El doar cu Eminescu/ Se vrea pupat în bot.// ...// Uitai de Sadoveanu/ Cel hâlpav și anost;/ Și-a dibuit, vicleanu’,/ Cel mai de vază post.//...//Nici ca Arghezi, nu,/ Nu vreau să am hodină, /În groapă ca să stau cu/ Consoarta în... grădină.”

Desigur, sunt câteva poezii în care domnul Constantin Gumann transpune și opinia domniei-sale despre scris/ poezie: „Să scrii versul sacadat/ Elegant, dar inspirat,/ Cu efect de prelungire/ Pentru-a ta scurtă gândire.”, răspunzând și la întrebarea dacă *Poezia este-o boală?* (chiar titlul unei poezii): „E o boală minunată,/ Ce bucură lumea toată,/ Ea din pruncie se poartă/ Este-a poetului soartă.” Scriitorul se contopește cu propria creație, el „devine carte”, devine far călăuzitor pentru urmași, dar, în același timp, ajunge să fie dependent de creația fără de care viața nu ar avea sens: „Scriitorul te învață să trăiești frumos,/ Să-ți împletești visurile cu realitatea,/ Să fii mereu curajos și curios/ Și să-ți găsești, în fiecare zi, serenitatea.”

Ca să-l parafrazăm pe Shakespeare (prețuit, admirat, cunoscut de autor, de vreme ce pastișează din creația acestuia ori îl citează, alături de alți mari scriitori ai lumii, cum ar fi, de exemplu, Apollinaire), „Vinul bun este ca o ființă bună, apropiată dacă știi să te porți cu el”. Am adus în discuție *vinul*, deoarece am întâlnit, spre finalul cărții (surprinzător sau nu...) vreo cinci titluri sugestive în acest sens. Cu rol simbolic, ar părea că această „licoare” ar putea realiza transcenderea spre creație, spre poezie, pentru că „în licoarea vinului, poetul găsește acea esență,/ A stihului bogat și bun...”. Vinul este „acea metaforă a vieții”, iar „În struguri, soarele se ascunde ca-ntr-un vis” și „Inspirat de licoarea nobilă și divină,/ Poetul scrie cu pasiune,...”. „Vinul e poveste, în fiecare picătură” și, iată, ritual biblic: „Îmi aduce aminte de **cuminecătură**”.

După lectura și studiul acestor poezii, am constatat că, de fapt, printre versuri ocazionale, umoristice ori amare, domnul Constantin Gumann ne spune o poveste și nu una oarecare, poate chiar propria poveste. Iubind viața, femeia, patria, valorile perene ale existenței, este fiul „nerătăcitor”, „prin lume dornic umblător”, conștient de condiția de muritor: „Și când va veni vremea să cobori din ultimul vagon,/ Să lași cel epitaf monoton: **pe-aici a mai trecut un OM**”.

Prof. Petronela Angheluță

Emanuel Pope - Versuri

Pagină inexistentă

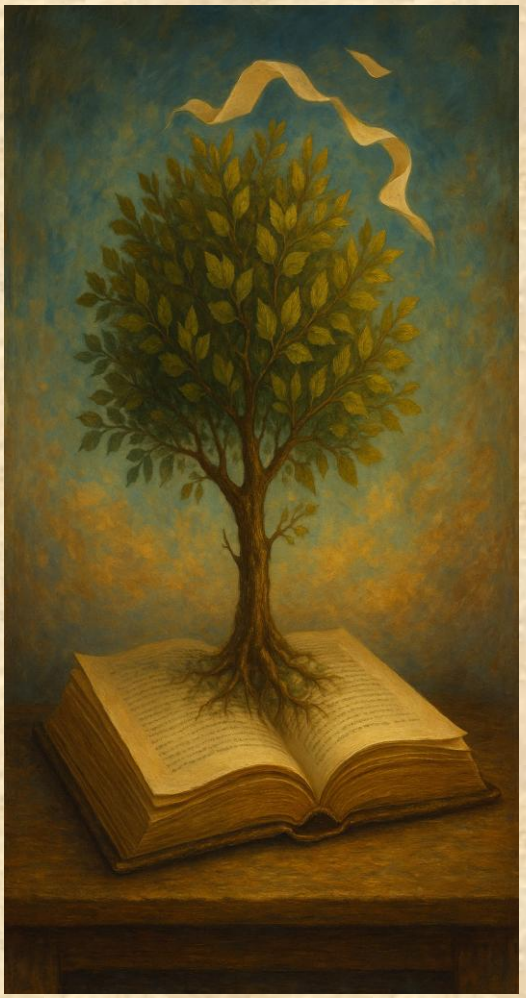
Și dacă azi îmi calcă pașii, pe unde au fost și ieri,
Și-n margini de risipă doar umbra lor salută,
De ce să mă cutremur și trist de ce să fiu?

Și dacă astăzi cad, cum am căzut și ieri
Și printre râpe searbăzi, durerea mă biciuie din nou
De ce să-mi fie frică și trist de ce să fiu?

Și dacă toți ceilalți, cum au făcut și ieri
Cum nu se poate spune, vor zice despre mine
De ce să-mi tulbur firea și trist de ce să fiu?

Și dacă singur bând cu noaptea când se-ngână
În patul meu, același, mă voi culca iar singur
De ce să-mi plâng de milă și trist de ce să fiu?

Dar dacă gându-mi pleacă spre același vis mereu,
Și-n orizontul lui, eu voi ceda o clipă,
Atunci să-mi fie frică și atunci să mă cutremur,
Atunci să-mi plâng de milă
Și tulburat și trist
Doar eu să fiu.

Cum ?

Oare cum mor elefanții/ și aici nu mă refer la ce ni se pare nouă
și nu știm cum stau lucrurile,
Nu, eu zic de elefanții ăia mari, realmente mari,
Ăia de-s grași în carnea lor numai substanță,
Și nu știu să pășească, pur și simplu ei nu pot să pășească.
Care sunt atât de/pe scurt,
Încât și în somn tulbură pământul.
Apoi picioarele alea ale lor, nu mi-ar fi rușine cu ele,
Și din care parcă le înfloresc vulcani
Îți poți imagina un cangur-elefant? unu care să sară cu noi cu tot peste epoci?
Nu! și asta ca să nu mai zic de toată hipnoza aia a lor,

de colții ăia ai lor umflați ca mușchii lui Petrini
și trecându-ne pe toți dincolo
oare chiar nu există bariere? adică putem opri borfași
în plină viteză, cu valizele lor de dolari,
pe autostradă
(am văzut asta în câteva filme)
și cu ei nu reușim?
Unde să ne tot ducă?
Auzi, tu, colți de elefant-
eu cred că ei nici nu există-
La ce să ne mai folosească azi?
să tragă clădiri, stații de metrou, gări, orașe...
Ce să tragă, ce să apropie?
și unde să mergem?
Dar nu asta e important, important rămâne
... oare cum mor elefanții?
Cad în fund așa, cad pe spate, pe stânga ori pe dreapta,
Ori direct în cap?
HEI! Oare cum mor elefanții?!

Apoi, ele. Da, ele. Cum mor ele, girafele?
Ca și cum nu aveam destulă treabă pe-aici.
Știați că apar din ce în ce mai des
În îngrijorările marilor companii de asigurari?
Acum nu numai porțelanurile ne sunt primejduite,
Oh, nu! acum și candelabrele.
Cine și-ar fi putut imagina o asemenea enormitate?
Va trebui făcut ceva! și asta imediat!
Aproape că nu te mai poți mișca liber nicăieri,
Numai elefanți, elefanți, sunt prin jur, de jur,
și când să respiri și tu ceva AER CURAT, sus, sus acolo,
hop și un cap de girafă în flăcări!
Lumea asta chiar că e un ZOO umflat de animale ciudate,
nedorite, eu cred că ne va exploda în cap
în foarte scurt timp. Un fel de Dum-Dum
care ne va termina
ZOOlumea asta,
lumea asta Zoo!
Și aș zice că nici asta nu e important forte, ci...
important rămâne... cum mor elefanții?
Dar ele, girafele? Cum mor?
Cad pe stânga, pe dreapta, se prăbușesc, se rostogolesc,
ori sfârșesc așa... în aerul ăla de la înălțimea ochilor lor?

CE SĂ FIE PRIETENIA ?

Ce să fie prietenia?
Dacă nu lumina firavă a unei lumânări
și ea născută
cum se nasc toate nuanțele lumii
Și dacă tu nu vei sta în noapte
apărând-o cu mâinile
Ce va rămâne din ea?

Ce să fie prietenia?
Dacă nu visul tău neîntrerupt visându-i ei visele
și atunci când te sună și atunci când te uită,
de fiecare dată așteptarea inundându-ți sufletul
precum o câmpie cu un munte de apă,
În plină secetă
să nu o poți sătura.

Ce să fie prietenia?
Dacă nu versul tău ultim în oglindă
Când singur te privești și deși te clatini
din văzduhul lumii cineva,
pe aripile sale
în lumină te ține.

Emanuel Pope -

Condeierul diasporei

REVISTA Asociației Scriitorilor Români din Austria

ASOCIAȚIA SCRIITORILOR ROMÂNI AUSTRIA

ASRA

Redactori:
prof. **Florica Ranta Cândea**
prof. univ. dr. **Anton ILICA**
conf. univ. dr. **Cătălin Negoiță**
col(r) dr. ing. **Constantin AVĂDANEI**
Tehnoredactor: ing. **Constantin Gumann**

Director fondator: Daniela Gumann
Lector: Dan Toma Dulciu
Senior editor: Gheorghe Stroia

Colaboratori externi:
Lidia Popa – poetă (Italia)
Antonela Stoica – poetă (Germania)
Liliana Popa – poetă (România)

Contact:
Blog: **http://scriitoriromaniaustria.ro/**
Email: **contact.asra2018@gmail.com**
Facebook: **asociatia.scriitorilor.romani.din.austria/**
Telefon: **004369910895388**